

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan zvečer, izvenredne nedelje in praznike.

Insarati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin., za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede insarov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovano. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Slovaško pismo.*

Ne mine skoro dan, da bi se nas ne silito s pravljicami, kako vzoren red in sloga vladata drugod, pri nas pa tak strašen kaos brezglavosti in korupcije. Za poseben vzgled se nam postavlja Čehi - Slovaška. Kadar že drugih argumentov primanjkuje, pa se oglasi kdo: »Poglejte Čeha, to so mojstri!« Toda časopisi, kolikor jih prihaja od tam, nas ne potrjujejo v tej veri. V resnici je stvar namreč precej drugačna.

Nikakor ne mislim trditi, da vladajo v Čehi - Slovaški morda še slabše politične razmere nego pri nas in da se od Čehov nimamo česa učiti. Potrebno pa se mi zdi povedati, da je obojevanje drugih držav prav tako slaba politična medicina, kakor tista nezdrava flegma, ki jo tudi dostikrat čujemo: »Saj je drugod še slabše. V narod je treba vcepiti edino spoznanje, da se novorojena država ne more nikjer konsolidirati kar čez noč, da za konsolidiranje tudi doba enega leta ne zadostuje, zlasti pa, da je v vsaki novi državi tako, ker pač drugače ne more biti. Razlika je le v tem, kakšne zmožnosti imajo delavci, ki gradijo državno stavbo.

Da pri nas nismo imeli doslej na državnem odru najboljših graditeljev, o tem čivkajo že vrabci na strehah. A tudi drugod niso imeli s temi graditelji posebne sreče. Niti Čehi - Slovaška ne dela v tem oziru izjeme. V praškem Narodnem predstavništvu je bila dne 16. septembra prav zanimiva polemika proti državnemu gospodarstvu: 6 milijard deficita, potratnost armade, 280 cistern bencina je baje hkrati neznan kam izginilo itd. Torej tudi čehoslovaško gospodarstvo ni tako brez nedostatkov, kakor govorijo in pišejo pri nas oni, ki razmere ne poznajo.

Pa da se vrnem k namenu svoje- ga članka! Seznaniti hočem našo javnost v kratkih potezih s političnimi razmerami, ki vladajo sedaj na Slovaškem.

Češki del republike pri nas precej dobro poznamo, slovaški del pa nam je skoraj »terra incognita«. Radi istovetnosti česke razmere s slovaškimi, češ, saj je vseeno, ali tako mnenje je čisto napačno.

Ker sem se večkrat mudil na Slovaškem med vojno, pa tudi po vojni ter precej občeval s priprostim ljudstvom in z inteligenco, zato dobro poznam ta kos republike. Pred dobrim tednom sem se zopet vrnil od ondot. Utisi mojega poslednjega bivanja na Slovaškem so me napotili k temu članku.

Za poznavanje slovaških razmer je treba predvsem vedeti, da je slovaško ljudstvo v nasprotju s češkimi zelo konservativno in globoko verno. Zato so

* Priobčujemo ta članek v informacijo, prepuščajoč piscu vso odgovornost. Uredništvo.

Čehi že koj po zasedbi naleteli na odpor. Pripomogli so k temu odporu različni madžaronski elementi s skrivnim, pa tudi z očitnim rovarjenjem, a Čehi so napravili usodno napako, da so tem elementom nehoté napeljavali vodo na mlin. Ta napaka je bila v preradikalnih sredstvih, ki so se jih Čehi prehitro posluževali v utrjevanje svoje republike. Pričela se je omejevanje osebna svoboda z različnimi legitimacijami. Brez legitimacije se ni smelo iz vasi v vas. Zato je bilo prav lahko sugerirati konservativnemu slovaškemu kmetu, da Čehi niso prišli na Slovaško kot bratje, ampak kot policaji. Sledilo so neštevilne internacije. Kdor je bil naznanjen, da je količjak pozabljajal, je odromal na pokoro v zloglasne Terezine.

Vse učitelstvo in uradništvo na Slovaškem je bilo odpuščeno in je moralo iznova zaprositi za službo. Tu pa si je država pridržala pravico, postaviti učitelja in uradnika kamorkoli. Tako so večino boljših mest zasedli učitelji z Morave in Češkega, ki imajo poleg mesečne plače visoke dnevnice (50 do 60 kron), slovaški učitelji in uradniki pa prejemale še danes iste plače, kakor v lanskem oktobru.

Aprovizacija deluje še zelo pomanjkljivo. So družine, ki niso dobile v vseh desetih mesecih niti kapljice petroleja. Prejemanje moke, masti in sladkorja je še danes zelo omejeno in neredno. Največ hude krvi pa vzbujajo neprestane revizije. Tako se na pr. rekvirira goveje meso 1 kg žive teže po 4 K, ki za potem lahko v mestnih mesnicah kupiš po 20 K.

Nezadovoljstvo vzbuja tudi premeščenje domačih polkov drugam, kjer premeta slovaški vojak po 3 K dnevno, dočim dobivajo češki vojniki na Slovaškem po 6 K na dan.

Naposled se pritožujejo Slovaki, da se z vladne strani ne ozira na njih verski čut.

Kot glavne vzroke nezadovoljnosti naštevajo Slovaki: nasilno postopanje uradov, pretirane revizije in agresivno izpodrivanje religioznosti.

Iz vsega tega se oglašajo bolj in bolj klic po oni državni ureditvi, kakor je bila dogovorjena dne 30. maja 1918 v Pittsburghu med češkimi in slovaškimi organizacijami v Zedinjenih državah. Ta dogovor, ki je podpisan od Masaryka, Beneša ter dvanaestorice drugih uglednih mož, vsebuje dobesedno: »Slovaško bo imelo lastno administrativno, svoj pokrajinski zbor in svoja lastna sodišča. Slovaščina bo uradni jezik v šoli, v uradih in v javnem življenju sploh.«

Spricho opisanih razmer je nastala na Slovaškem silna opozicija, katero vodi »Slovaška ljudska stranka«. Na čelu te stranke stoji znani Andrej Hlinka, ki se je nedavno tega napotil preko Varšave v Pariz, da pred mirovno konferenco na sličen način, kakor to delajo pri nas Radičevci in Frankovci, tolmači separatistična stremjenja svoje stranke. Češko časopisje ga je zato

proglasilo za veleizajnika in nemara ne po krivici.

Vse kaže, da na Slovaškem nevarno vre. Tudi Čehi niso za to slepi. V. M.

Hrvatske pritožbe proti slovenskim železnicam.

V »Slovenca« št. 228, od 4. oktobra t. l. je posnetek člankov »Jugoslav. Lloyd« kakor »Jugoslav. Ekonomista«, razum teh so prinesli zadnje dni različni hrvatski časopisi dokaj ostre članke, ki so bili naperjeni zoper slovenske železnice. Da se prepreči vsako sumničenje in razbi- stritje pojmi, objavlja obratno ravna- teljstvo južne železnice v Ljubljani to - le:

Doslej je stalo na Teznu pri Mariboru okrog šeststo, a v Sevnici pri Zidanem mostu okrog 100, razum tega še v Nemški Avstriji nekaj stotin ustavljenih vozov in sicer za progo Sisek - Zemun, progo Zagreb - Koprivnica - Virovitica - Osijek, ter Zagreb juž. in drž. kol., večina tega to- vora je stalo že mesece tam in ga vzlic vsem naporom ni bilo mogoče spraviti na Hrvatsko in sicer iz sle- dečih vzrokov:

Za progo Sisek - Zemun je bilo ustavljenih preko 300 vozov. Ta proga je že čez mesec dni zaprta za tovornipromet, razum za premog. Za- ustavljen tovor sprejema državna železnica le v neznatnih množinah, paroplovba po Savi je bila vsled niz- kega stanja Save dalj časa ustav- ljena.

Za progo Zagreb - Koprivnica - Virovitica - Osijek je bilo ustavljenih preko 200 vozov, ker državna želez- nica v Zagrebu veliko prepočas, včasih sploh samo premog sprejema. Zagreb državni kolodvor je bil nekaj časa sploh zaprt, a v splošnem sprejema tovor v neznatnih množi- nah.

Zagreb južni kolodvor je že več mesecev prenapolnjen.

Presojati, kaj je krivo stagnaci- je na progah državne železnice na Hrvatskem, ni stvar slovenskih želez- nic. Trdi se, da pomanjkanje stro- jev in premoga. Strojev posodijo Slovenci Hrvatom 30, a premoga jim daje Slovenija več, kakor ga sama utrpiti zamore.

Glede zagrebških kolodvorov je pripomniti, da sta v splošnem za do- sedanji obseg prometa in trgovine obadva veliko premajhna. Ravnatelj- stvo v Ljubljani je glede južnega ko- lodvora že ukrenilo, da se v dogled- nem času primerno poveča.

Glavna ovira za promet na za- grebških kolodvorih pa so prepočas- no ocarinanje ter reekspedicije.

Za ocarinanje blaga v Zagrebu ni ne primernih tirov, ne skladišč, ne dovolj izvežbanega carinskega oseb- ja. Vsled tega se ocarini dnevno samo 2 do 3 vozove. Jasno je, da tudi dotok ne more biti večji. Ocarinanju v Zagrebu pa je podvrženo tudi bla- go za vse druge postaje na Hrvat- skem. Da se v interesu Hrvatske same odstrani ta prometna ovira, pred- lagalo je obratno ravnateljstvo v Ljubljani, naj se ocarinanje izvede v Mariboru in se je izjavilo, da kupi v ta namen velika skladišča eskompt- ne banke v Mariboru, kar bi južno železnico stalo več milijonov. Pri tem pa je ravnateljstvo zadelo na najhujši odpor zagrebške trgovske komore, ker hočejo združene trdve Ornstein, Spitzer, Weiss, etc. obdržati posredovanje pri ocar- inanju in s tem združene dohodeke v svojih rokah, dasiravno se s tem zajezi ves promet in onemogoči tr- govina.

Glede drugega tovara, ki ni oca- rinanju podvrženo, ovirajo promet reekspedicije, to je trgovci naroče robo v Zagreb, jo pustijo stati na ko- lodvoru, da jo drugam prodajo in od- idejo ali se razložijo dotični vozovi šele čez več dni oziroma tednov.

Tačas zastavljajo tire in se dru- ga roba ne more razkladati. Popol- noma napačno je torej dolžiti sloven- ske železnice nepotizma, anarhije ter jim podtikati politične motive, vzroki niso to stran, am- pak onostran Sotle.

Naj Hrvati sami narede red na svojih lastnih progah in odstranijo ovire na zagrebških kolodvorih, pa jim bodo slovenske želez- nice redno dovažale več stotin vozov na dan ter bo odpadla vsaka podlaga kri- vičnega sumničenja.

Tak je bil do sedaj dejanski po- ložaj. Zadnje dni pa je nenadoma na- stal preokret.

Ko se je mudil načelnik general- ne carinarne v Beogradu gospod Di- mitrijevič v Ljubljani, se mu je polo- žaj razložil v gori navedenem smi- slu. Strinjal se je s predlogom, da se tovor za Hrvatsko začasno zacarini v Mariboru in je izdal tozadevna na- vodila.

Ko pa je prišel omenjeni gospod v Zagreb, brzojavil je nenadoma rav- nateljstvu v Ljubljano, da je carin- sko osebje v Zagrebu in Sisku tako pomnožil, da zamore vse blago glad- ko ocariniti, tako da ocarinanje niti

najmanj ne bo motilo prometa ter zahteval, naj se ustavi promet to- vorkoj pošlje v Zagreb, sicer pade krivda na zastoju prome- ta na južno železnico.

Na podlagite zahteve je južna železnica 6. t. m. krat- komalo dirigirala vseh 600 vozov iz Maribora v Za- greb.

Prvi dan se je ocarinilo v Zagre- bu juž. kol. 2 voza in pol. Drugi dan njih. Proga Zidani most - Sisek je prenapolnjena.

Kakšne posledice bode to imelo, se bo pokazalo prihodnje dni.

Shod beguncev v Ljubljani.

V nedeljo ob pol 10. dopoldne skli- cal je odbor za zasedeno ozemlje tabor beguncev v veliko dvorano hotela »Uni- on«. Zbralo se je bilo mnogo beguncev, ki stanujejo širom po Sloveniji, tako da je bila dvorana do zadnjega kotička pol- na. Na skupščini se je sklenila organi- zacija beguncev, ki bo imela namen za- stopati interese vseh onih nesrečnežev, ki so bili primorani zapustiti svojo do- movino, oziroma se vsled nastalih raz- mer ne morejo vrniti v zasedene kraje. Shoda se je udeležil tudi zastopnik pri- morskih Slovencev, član naše pariške delegacije g. dr. Rybář in narodna po- slanica dr. Puc in dr. Lončar. Skupščini je predsedoval okrajni glavar dr. Vodo- pivce, zapisničarja gg. dr. Rybář ml. in Rozman. Referirali so gg. dr. Krmptič, nadučitelj Merliak in dr. Fornazarič. K besedi se je oglašil tudi reški begu- nec Barč in istrski Hrvat Ružič. Gos- pod ravnatelj Primk je prečital v zmis- lu referatov sestavljene resolucije, ki so bile z nekaterimi dodatnimi spremem- bami z velikim oduševljenjem sprejete. Na predlog g. Ružiča odposlal je zbor pozdravno brzojavko Nj. Vjsočanstvu prestolonasledniku. V imenu koroških neodrešenih Slovencev je govoril gos- pod Brandtner iz Ziljske doline. V de- bato so posegli nadalje še gg. župnik Budin, Legat, Masle, nadučitelj Bajt in kot zastopnik beguncev, nastanjenih v Ljutomeru g. Vahtar. G. Cejan je v og- njevitih besedah pozval organizacijo na delo.

Sprejete resolucije se glase: Begun- ci in izseljenci iz Primorske ter notranjskih in koroških delov, zasede- nih po Italijanih in Nemcih, zbrani dne 5. oktobra 1919 na javnem shodu v ve- liki dvorani hotela »Union«, so sklenili sledeče resolucije:

1. Oduševljeno pozdravljajo ujeti- njenje troimenskega jugoslovanskega naroda v samostojni državi S. H. S. in naglašajo v svojem in v imenu svojih še neodrešenih sobratov iz Primorske, da hočejo vsikdar in po- vsod nastopati kot zvesti jugoslovans- ki državotvorni element, ker želijo čim prej in čim bolj konsolidacijo svoje ujednile in samostojne države, pozivljajo jugoslovansko mirov- no delegacijo, naj do skrajnosti ščiti vso od Jugoslovana naseljena ozemlja in zahtevajo, da se določi za vso od Italijanov in Nemcev zasedena jugoslovanska ozemlja ljudsko glasova- nje. Vočigled sedanjemu položaju v zasedenem ozemlju svečano protesti- rajo proti krivičnemu in brezobzirnemu ravnanju, kateremu so s strani Italia- nov podvrženi naši sorojaki v zasede- nih krajih, protestirajo pa tudi proti podvezitju neodgovornih italijanskih elementov, ki brez zadostnega odpora prizadetih uradnih krogov skušajo pre- judicirati rešitvi reškega vprašanja.

2. Uvažuje težavni zunanji in no- tranji položaj naše nove države, obso- jajo strastno, skrajno strankarsko poli- tiko narodnih predstavnikov v Beogra- du, ki spravlja obstoj in konsolidacijo države in uspešno zaščito ogroženega ozemlja in njega prebivalstva v skraj- no nevarnost, smatrajo za dolžnost na- rodnih predstavnikov, ki zastopajo za- sedeno ozemlje, tudi če so dobili svoje mandate od posameznih strank, da se izogibajo, sledeč vzgledu prebivalstva v zasedenem ozemlju, vsakega stran- karskega boja in jih zato pozivljajo, da se združijo v svojo posebno parlamen- taro organizacijo v varstvo interesov

LISTEK.

Dr. Fr. Ilešič:

„Noviji slovenski pisci“.

(Namesto predgovora knjigi.)

»Matica Hrvatska« je ravnokar izdala knjigo z gornjim naslovom, t. j., krestomatijo slovenske novejšje proze z življenjepisnimi pisateljev, ki so zastopani v njej. Knjigo sem ure- dil jaz. Zdi se mi potrebno, da izpre- govorim par besed o nje nastanku in namenu.

* Sadržaj. Dr. Ivan Tavčar: Moj sin. Cesar Leopold I. v Ljubljani. (Odlo- mek iz novele »Janez Solnce«). Janez Trdina: Jutrovica. Zakleti oreh. Fraa Maselj (Podlimbarski): Vojvoda Pero In perica. Fran Milčinski: Kratkčasna igra o prostoru za pesnikov spomenik. Fran Govekar: Mlaj. Ivan Can- kar: Zgodba o Simnu Sirotniku. Fran Ksaver Meško: Mir božji. Fr. S. Finžgar: Nad petelina. Rado Mur- nik: Ata Žužamaža. Cvetko Golar: Čebelarjev greh. Milan Pugalj: Osat. Dr. Ivan Lah: Njiva. Alojzij Kraigher: Kontrolor Škrobar (14. po- glavje). Dr. Anton Noyačan: Pes.

Sredi l. 1911. mi je »Društvo hr- vatskih srednješolskih profesorjev« poverilo nalogo, da naj za njegove šolskim potrebam služijo publikaci- je priredim izbor najboljših sloven- skih pripovednikov. Lotil sem se de- la ter sestavil načrt, ki sem ga poslal več slovenskim profesorjem na ogled in oceno. Pri sestavi načrta sem se oziral 1. na to, da pridejo v knjigo po možnosti celotni spisi, 2. da ne pride v knjigo nič, radi česar bi učna uprava mogla knjigo zabran- jevati, 3. končno na prostor, ker knjiga ni smela biti preobsežna. Ne- kateri še živijo avtorji so mi sami nasvetovali, kaj naj vzamem izmed njihovih spisov. Izbor je odobrilo hr- vatsko profesorsko društvo. Radi življenjepisov pa se je stvar še za- vlekla in prišla je vojna ter z njo tu- di zastanek literarnih načrtov. Ko sem pred 2 letoma končno redigiral knjigo, sem sprejel vanjo še Podlim- barskega, Kraigherja in Noyačana.

V življenjepisih mi je šlo pred vsem za čim večjo popolnost kon- kretnih biografskih podatkov. Zna- no je, da je o živcih pisateljih najte- že dobiti življenjepisnih podatkov, če jih slučajno potrebuješ. Tem bolj se mi je zdelo potrebno, zbrati ter v

tej knjigi publicirati take podatke, ker se je nameravala »Jugoslo- vanska Enciklopedija« tekem voj- ne pri zagrebški Akademiji izpreme- niti v »Hrvatski Biogr. Rečnik«, kjer so Slovenci izostali. Mislim pa, da bodo življenjepisi, kakor sem jih podal, dobrodošli tudi slovenski pu- blicistiki.

Seveda mnogokomu se bodo bi- ografski uvodi zdeli presuhi, preveč »inventarni«. To rad verjamem, a vprašanje je, če more inventarnost podatkov biti povod očitkom. Vem, da bi uvodi lahko bili splošne raz- prave o umetnosti poedinih pisate- ljev, esejji, pisani v visokem stilu, in umetniške ocene. S pedagoškega sta- lišča pa bi bili taki uvodi, ki jih sicer ljubi površna publika, zgrešena stvar; vsiljevali bi namreč poj- me in nazore, ki naj si jih mladina z lastnim opazovanjem in z lastnim duševnim delom sama izvaja in pri- dobi; treba je dati le migljaje za sodbu, ne sodbe same. Vse to pa ne velja samo za mladino, nego bi mo- ralo veljati za vsako publiko. Do- kler publika ne pozna s n o v i (gra- diva), t. j., spisov samih, ji brez ško- de ne moremo nuditi splošnih izva- janj, ki se zde duhovita, a so le —

neumevane dogme. Take razprave sodijo na najvišjo stopnjo, kjer se sme misliti, da so dela pisateljev kot taka znana.

Prišel je čas, ko se bo de srbo- hrvatski del našega naroda mogel in moral natančneje baviti s tem, kar smo ustvarili tu gori okoli bele Ljub- ljane; natančneje, pravim, nego je bilo mogoče v dosedanji naši politi- ni razcepjenosti. Zdi se mi, da so »Noviji slov. pisci« edina knjiga, ki bo po srednjih šolah mogla služiti tej svrhi. Treba le še slovarja, a ta se tudi pripravlja. Seveda ta ali oni bi rajši videl posebna izdavanja poedinih pisateljev, a le najodličnejših. To je dobra misel, a v sedanjih razmerah iz vnanjih vzrokov teže izvršljiva.

Ostalo je nekaj tiskovnih pogre- škov. Opravičevati se morem le s tem, da nisem dobival tiskovnih ko- rektur. Pri pisateljih, ki pišejo le po listih in revijah sem navedel vsaj najvažnejše spise.

Končno še naglašam, da bi knji- ga tudi v slovenskih srednjih šolah mogla služiti kot pomožna knjiga.

* — *

tega ozemlja in njega prebivalstva doma in na tujem, ker le v tem slučaju bode prebivalstvo zasedenega ozemlja in begunci ter izselenci imeli zaupanje do svojih poslancev.

3. Obžaluje neprimerno razumevanje in omalovaževanje, ki so ga dosedaj pokazali merodajni vladni faktori in narodni zastopniki za begunsko vprašanje, čigar posledica je nepopolna in nezadostna ureditev tega vprašanja, kakor tudi ureditev službenega razmerja uradnikov in delavskih pogovornikov, pričakujejo sistematičnih ukrepov glede izseljevanja in naselejevanja beguncev, posebno poljedelcev in delavcev, nadalje točnih kazalov begunske podpore ter popolne zaščite in preskrbe invalidov, begunskih vdov in sirot ter vobče begunskih otrok, naglašajo skrajno potrebo intenzivne skrbi za begunsko dijaštvo, potem ustanovitve dijaških kuhinj in dijaških konviktov ter nakazila zadostnih dijaških podpor in pozivljajo, da vlada in mirovna delegacija zastavi ves svoj vpliv pri sklepanju mednarodnih dogovorov za ureditev odškodnine za vojne poškodbe in za obnovo po vojni razdeljenih posestev. Nujno je potrebno, da prevzame varstvo in zaščito beguncev čim prej posebni samostojni urad pri deželni vladi v Ljubljani in pri centralni vladi v Beogradu.

4. Neizogibna potreba je enotna organizacija beguncev in izseljencev iz zasedenega ozemlja. V to svrhu se ustanovi v prvi vrsti po demokratičnih in strogo medstrankarskih načelih »Narodni svet«, ki naj bo zastopstvo in predstavništvo vseh beguncev in izseljencev jugoslovanskega Primorja v političnih, gospodarskih in kulturnih zadevah in zagovornik interesov neodrešenih krajev in njihovih prebivalcev. Za pripravljanje načrta »Narodnega sveta« se izvoli odbor devetero članov. Ki naj najkasneje v enem mesecu pripravi posameznosti in predloži načrte v odobrenje in izvedbo.

Topla in hrana želja vseh beguncev in izseljencev je, da vse obstoječa društva, kakor Ciril - Metodova družba, »Straža«, izobraževalna društva in organizacije Sokolov in Orlov in slična, h katerim naj marljivo pristopajo tudi primorski begunci in izseljenci, spremene primerno zahtevam sedanje narodno - političnega položaja svoj delokrog in se postavijo v polnem obsegu v službo narodne obrambe.

Pripravi naj se vsesplošna narodna organizacija, ki bo skrbela za kulturno in gospodarsko povzdigo ter za zblizanje in združitve vseh delov troimenškega naroda in ki bo širila zvest in zanimanje za naše zasedene kraje in njih prebivalstvo. Taki organizaciji, ki naj bi se razširila po vsej državi SHS, naj bi pristopili vsi Jugoslanci brez razlike vere, stranke in bivalisti.

Za propagiranje idej, začrtanih v predložiteljskih sklepih, naj se po možnosti čim prej ustanovi lastno glasilo, četrta začetkom le tednik, ki bo zastopal interese beguncev in izseljencev, pojasnjeval v javnosti njih razmerje ter služil kot vez med posameznimi člani in faktori begunskih organizacij.

Za vse gornje namene in potrebe naj se vsestransko nabirajo prispevki za obrambni in tiskovni sklad.

Politične vesti.

— Dr. Korošec odšel iz Beograda. Beograd, 8. oktobra. Več članov Jugoslovanskega kluba je danes zapustilo Beograd, med njimi tudi dr. Korošec, ki je navedel kot vzrok svojemu potovanju, da že več kot leto dni ni bil v svoji domovini. V krogih njegovih prijateljev se raznašajo tri verzije: 1. da je v istini odpotoval v Maribor zgolj iz zasebnih vzrokov, 2. da je odpotoval demonstrativno, ker mu ne ugajajo sedanje politične razmere v Beogradu in 3. da okrepiti zopet ono gibanje v vrstah svoje stranke, ki je prevladovalo ob času prevrata in kmalu nato, namreč republikansko gibanje. O zadnji verziji se govori zlasti po vsem Beogradu. Dr. Korošec je gotovo to gibanje v domovini dobro znano in ker je njegova stranka pri zadnjem poizkusu za sestavo nove vlade sodelovala osobito v zvezi z Narodnim klubom, čigar separatistične težnje so vsem dovolj znane in je regent to ministrstvo separatističnih elementov preprečil s tem, da novega še sestavljenega in v svet razbodbane ministristva ni potrdil, občuti dr. Korošec to kot korak, naperjen proti njegovi stranki in proti njemu samemu. Da se sedaj nekoliko opere in da si pri svoji stranki zopet pridobi nekaj kredita, se je napotil dr. Korošec v domovino, izražajoč svoje neimenovanje in konflikt s krono v protimonarhistične agitacije (?). — V Beogradu je ostalo le malo članov Jugoslovanskega kluba. Tudi člani Narodnega kluba nameravajo zapustiti Beograd in jih pri tem gotovo vodijo isti vzroki, kakor se raznašajo po Beogradu o tretji verziji glede odhoda dr. Korošca.

— Elegičen članek priobčuje »Slovenec« o izvoznikah. Pričuje se, da se o izvoznikah »kar tia v en dan besediči in da se stavi nespametno zasebne sleparje v eno vrsto s tistimi združnimi organizacijami, ki delajo za blagor širokih plasti naroda in ne za osebni profit. Pravi, da je to »proti ljudska demagogija s strani političnih, ki izražajo ljudsko nevednost in

protikapitalistično razpoloženje naroda.« Ta tožba morda ni docela neumestna. Vprašali pa bi »Slovenca«, kdo je spjel vprašanje izvoznice na polje strankarske borbe? Ali ni bil to »Slovenec« sam? Se sedaj, ko se je izkazalo, da so bile pri nas izvoznice zgolj v rokah »Gospodarske Zveze« in njenega druga »Impexa«, šele sedaj je glasilo SLS prišlo do prepričanja, da je gonja proti izvoznicam vobče — kvarljiva in nevarna. Preje se je »Slovenec« junaško udeleževal kampanje, dokler je mislil, da bo le - ta morda škodovala osebam, ki pripadajo nasprotni politični stranki, predvsem pa spravila morda v slabo luč omraženo osebo, recimo — trgovinskega ministra. A sedaj so gospodje sami telebnili v jama, ki so jo izkopali drugim. Zato sedaj te solze in tožbe!

— Izvoznice in manipulacija z njimi. Beogradska »Politika« poroča, da se je izvozilo iz Makedonije mnogo klavne živine v Solun in na Madžarsko, dasi je v Makedoniji živine itak že premalo. »Vse do 1. oktobra je take izvoznice izdajalo ministrstvo za prehrano in obnovo. A razen nje se je vmešavalo tudi ministrstvo za zdravstvo in to trgovino, ki je posredovalo, da se Dunaju da mast, svinjina in drug živež. Če pridete protestirati proti takemu delovanju, tedaj dobičeno ministrstvo prekriža roke in odgovarja, da se je to zgodilo po naredbi drugega ministristva. V tem trenutku se v trgovino vtikajo štiri ministristva: trgovinsko, prehranjevalno, finančno in zdravstveno. Nobenemu ministristvu ni točno opredeljen delokrog in vsako je pristojno za vse. Žal, da je mnogo ljudi, ki jim je ta položaj dobrodošel: v kaosu, v kalni vodi se najlažje lovi. A poleg beogradskega ministristva so za trgovino pristojne še pokrajinske vlade in delegat trgovinskega ministristva v Skoplju. Vsi ti delajo na svojo roko. Cesar ne morete dobiti v Beogradu, opravite brez truda v Ljubljani ali v Skoplju. Ni stalno določene načrta, ni nikake trgovinske politike. Vsi državni organi kakor da se posebno trudijo povečati zmešnjavo in desorganizirati vse delo čim temeljiteje.«

— Naša vlada proti avstrijskim delavskim svetom. Avstrijski listi javljajo: »Jugoslovanska vlada je dne 4. oktobra vložila pri državnem kancelarju dr. Rennerju energičen protest proti temu, da so v zadnjem času dunajski delavski sveti leti jugoslovanskim državljanom pleniti živila. V protestu se naglašja, da je jugoslovanska vlada poslala ta živila za prehrano svojih v Avstriji bivačih državljanov, in da si naša država pod nobenim pogojem ne bo pustila odvzeti od nikogar, najmanj pa od delavskih svetov pravice za preskrbo z živili svojih državljanov v Avstriji. Končno se poziva avstrijsko vlado, naj z vso energijo nastopi proti tem nasilnostim delavskih svetov, ker bi bila sicer Jugoslavija primorana poseči po represalijah.

— Ustavljen železniški promet v Avstriji. Od 12. t. m. naprej bo na vseh železniških progah po nedeljah ustavljen vsak osebni promet. Po nedeljah ne bodo vozili nobeni osebni vlaki, da se s tem prihrani premoč, ki ga primanjkuje na vseh koncih in krajih. Blažena Avstrija! Ali so še takšni tepci pri nas, ki hrepene po njej?

— Sovražnost med Jugoslavijo in Italijo so se že pričele? Milanski »Corriere della Sera« javlja, da so se že pričele sovražnosti med Jugoslavo in Italijani. Regularne jugoslovanske čete so baje obstrlejevale pri vходу v Kotorski zaliv z obeh obali italijanski parnik »Epiro«. »Epiro« je imel na krovu 210 italijanskih vojakov in nekaj francoskih in ameriških častnikov. Ranjenih je bilo več italijanskih vojakov. V Kotoru je dal francoski mestni poveljnik parniku »Epiro« za spremstvo svojo torpedovko z ukazom, naj takoj prične bombardirati jugoslovansko trdnjavo, ako bi se obstrlejevanje opotvalo. Enega izmed ranjenih italijanskih vojakov so prinesli umirajočega v bolnico. Pred vratni Skadra so našli več izmrčenih trupel. Albanci se nahajajo pred skadrskim mestom. — Prepričani smo, da je ta vest o izbruhu sovražnosti med našo kraljevino in Italijo čisto navadna italijanska časopisna raca.

— Amerika proti Italiji? »Chicago Tribune« javlja, da se odpošlje v Dalmacijo še več ameriških mornarjev v svrhu, da zastopijo pot Italijanom, ako bi znova napadli Trogir ali pa, da bi se hoteli polastiti Splita ali kakega drugega jadranskega pristanišča. Iz Zagreba so na potu proti Reki 4 baterije poljskega topništva. V mestu vlada veliko razburjenje. Letaki naznanjajo, da je Wilson izjavil, da bodo v slučaju potrebe nastopile ameriške čete, da ščitijo jugoslovanske pravice na Reki. Vojna z Italijo se smatra za neizogibno.

— Ruski list o reškem vprašanju. »Slavjanskaja Zarija« je priobčila tale članek: »Politično vištevito italijanskega pesnjaka na Reki izgublja, kakor se zdi, svojo nacionalno romantičnost. Dasi so vse zadnje vesti o oboroženem turnirju drugega Garibaldija, kakor je to povsod običajno v podobnih slučajih in v danih okolištinah, v svoji poli-

tični intimnosti nezanesljive, zmedene in pester, vendar je treba priznati to, da traja reška napolustaška epizoda že dokaj dlje, kakor se spodobi za državo z urejenimi razmerami in za vlado, zavedajočo se svoje odgovornosti. Ne gre tu samo za odgovornost vlade vzprijeti svoji avtoriteti na znotraj in zunaj, marveč gre za pomembnejšo in globljo odgovornost z ozirom na razvoj mednarodne politike in z ozirom na zagotavljanje splošnega mira. Ne sme se molčati o temeljih te odgovornosti in jih skrivati namenoma samo za to, ker je bil član najvišjega sveta — sveta Centurice — in je še zastopnik italijanske države, ki je domovina pesniškega junaka. Ako ni reški oborožen ekstem-pore zgolj navadna politična epizoda in epizoda vzhicenege poeta, je treba z njo računati kot navadnim dogodkom. Toda nekatere vesti pripuščajo, da, naravnost vznemirajoč, da ima reška pobuna pozitivnejše ozadje ne samo v narodnem šovinizmu, marveč tudi v narodnostnem imperijalizmu. Toda to je samo vtisk. Vendar pa se v Italiji že lahko konstatujejo pojavi in stremiljena, katera hočejo izsiliti sedaj že ne pesniško aneksijo Reke, dočim se vlada trudi, to vprašanje razrešiti z rešitvenimi in diplomatskimi pomočmi. In Antanta? Zdi se, da hoče tudi v tem slučaju znova in znova dokazati upravičenost onega naziranja, da je napram Slovanom dovoljeno vse, ker so Slovan ljudje drugega reda. Za nas ni nobenega dvoma, da je reško vprašanje, vprašanje slovanstvo. Reško vprašanje je ono izmed jugoslovanskih vprašanj, ki ogrožajo svetovni mir, zlasti pa odnosaje med Italijo in Jugoslavijo. To je jedno izmed vprašanj, ki netijo državni antagoizem in ustvarjajo vzroke za destrukcijo zunanje politike. To vprašanje lahko nazvame skrajno nevarno značaj že zategadelj, ker se slučajno ali neslučajno tiče jedne izmed držav Antante, ki je krojila mir in dajala direk-tivo evropske politike, temelječe na mirnih pogodbah, seveda, ako ne bodo te pogodbe postale po nemškem vzorcu samo košček papirja. Slovanstvo kot celota ni imelo na mirovnem kongresu nobenega zastopnika in slovanški narod pri mirovnih konferencah niso bili vdeleženi. Razkrojena Rusija je odpadla iz te kombinacije, zato se dela politika brez nas ... Zato pravimo: Ne samo s stališča moralne vzajemnosti slovanških narodov, marveč tudi iz razloga zgolj praktične politike je potrebno, da se postavimo za Jugoslavijo tam, kjer gre za jugoslovanske interese proti neslovanskim političnim ali imperijalističnim stremljenjem. Italijanski kralji ima sicer za ženo Slovanko, toda to ne pomenja ničesar. V oboroženih sporih ni mesta za poezijo. Ako pa italijanska vlada njima volje, moči ali sile, da bi likvidirala politično legendo Reke, se mora ta zadeva razrešiti po volji in sili Antante in na temelju pravkar sklenjenega mira. Reka je slovanstva in mora pripasti Jugoslaviji. Ne samo zastopniki Jugoslovancov v diplomaciji in mirovni delegaciji, marveč predstavitelji vseh ostalih slovan-skih narodov so dolžni, da se zavzamejo za jugoslovansko Reko in da se postavijo odločno na stran Jugoslavije.

— Avstrijski glas o kompenzacijski pogodbi. LDU, Dunaj, 7. oktobra. Listi komentirajo kompenzacijsko pogodbo med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo ter pišejo: Sredi septembra je javnost doznala, da se je posrečilo skleniti z Jugoslavijo pogodbo za dobavo velike množine živil. Ta množina naj bi zado-stovala za tri mesece. Že dejstvo, da jugoslovanske pošiljave niso dosepele na Dunaj, je moralo zbuditi sum proti uspehu, ki so ga dosegli v Beogradu. Danes imamo pred seboj tiskano besedilo prave kompenzacijske pogodbe, sklenjene z državo SHS. Po pretehtanju njene vsebine prihajamo do zaključka, da je bilo nezaupanje popolnoma upravičeno. Pred vsem je označba »kompenzacijska pogodba« nepravilna. Dočim predstavljajo živila, ki nam jih mora dobavljati Jugoslavija, vsoto okroglih 800 milijonov kron, določa pogodba, da mora Nemška Avstrija poslati v Jugoslavijo industrijske proizvode v skupnem znesku 300 milijonov kron. Ostanek 500 milijonov kron pa je poravnati ne v blagu, ampak v gotovini. Če hočemo nakupovati baš v Jugoslaviji, bi imelo to posebno vrednost le tedaj, ako bi Jugoslovanci jemali v plačilo naše krone, kar ne bi bilo popolnoma izključeno, ker je jugoslovanska krona v inozemstvu ravno tako malo vredna kakor avstrijska, ali pa ako bi Jugoslovanci hoteli Nemški Avstriji proti polnovrednim valutam prodajati ceneje kakor drugi inozemci. V resnici pa ni eno ne drugo. Nasprotno, jugoslovanska živila bodo — in ta bojazen izvira iz določil kompenzacijske pogodbe — dražja kakor pa živila na svetovnem trgu. Poleg tega nam pogodba pri izbiri inozemskih valut še nalaga omejitve, katerim ne bi bili izpostavljeni na svetovnem trgu. Sklenila je torej škodljiva pogodba, ki nas bo stala mnogo denarja in nam preprečila svobodno kretanje. — Kakor je nezasišana vsebina te kompenzacijske po-

godbe, tako nečuvana je tudi njena oblika, v kateri se je sklenila. Nič manj kot šest jugoslovanskih ministrov je podpisalo to pogodbo. Kot pooblaščenec Nemške Avstrije pa jim je stal nasproti edino le Kneip. Kdo pa je Kneip? Dedič veltegovine s sladkorjem, mlad človek, čigar legitimacija so zveze s tvrdko Schöller, izvirajoče iz njegovega sorodstva, in z Zemljiško - kreditnim zavodom. In takega moža postaviti nasproti šestim jugoslovanskim ministrom, v vprašanju, ki je življenske važnosti za nemško - avstrijsko državo, je nevedno postopanje naše vlade, ki ga ni mogoče primerno označiti. Pogodba pa je tudi izpadla primerno takemu postopanju.

— V Avstriji bodo brez kruha in moke. Kakor je znano je avstrijska vlada sklenila prodati razne umetnine, ki se nahajajo na Dunaju, v inozemstvo, da s tem dobi v roke tuj denar, s katerim bi mogla nakupiti najpotrebnejša živila. Te dni je bila pri državnem kancelarju dr. Rennerju deputacija občinskega sveta dunajskega, da protestira proti temu sklepu. Dr. Renner je ta protest zavrnil kazoč na to, »da bo Avstrija ostala brez moke in brez kruha, ako se ne bo posrečilo dobiti v najkrajšem času inozemskih plačilnih sredstev. Avstriji grozi velika katastrofa. Da bo mogla v najbližji bodočnosti vsaj še par dni živeti, potrebuje okrog 15 milijonov holandskih gldinarjev.« Neizodvoljnejši z življenjem v naši kraljevini, pojdite v Avstrijo, saj tam je pravcati raj, kakor je to razvidno iz izjave dr. Rennerja!

— Bolgari in srbski vojni vjetniki. V srbski »Politiki« poročajo, da se je pravkar vrnil iz Sofije šef poročevalske pisarne Srps. rdečega križa. Stojadnovič, ki je bil poslan, da obračunja z Bolgari glede pošilk, ki so med vojno dohajale iz Zeneve v Srbijo, okupirano po Bolgarih. Bolgari so mu priznali, da so prejeli za Srbe, vojake in drugo srbsko občinstvo 16.023.968 levov, a izplačali so le 3.300.000 levov. Ostalih 13 milijonov niso izplačali, dasi so vojaši in drugi Srbi umirali od glada in mraza. Seveda so morali zdaj zadržanih 13 milijonov vrniti, toda vrednost je danes jedva tretjina.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— Pokret proti odpravi veronauka. Iz Sarajeva poročajo »Jutarnjemu Listu«, da se je pojavil v Hercegovini močan pokret proti odpravi veronauka v višjih razredih srednjih šol. Pokret vodi hrvatska ljudska stranka.

— Kongres jugoslovanske mladine — odgođen! Odbor jugoslovanske omladine poroča: Ker so zadnji čas nastale nepremagljive težkoče glede nastanjenja udeležencev kongresa jugoslovanske omladine, je konferenca seniorjev sklenila, odgoditi kongres na nedoločen čas. Odbor prosi vse omladince, zlasti organizacije in poverjenike, da takoj obvestijo tovariše, da ne bodo potovali v Zagreb.

— Izvoz iz kraljevine SHS je glasom odloka finančnega ministristva oziroma generalnega inšpektorja dria. Nedeljkovića popolnoma ustavljen, dokler se natančno ne določi carina. V sled tega je pričakovati, da bo krompirja kmalu v izobilju natrgu, ker bo moral ne glede na špecično, prepoved izvoza iz Slovenije ostati tudi krompir iz drugih delov kraljevine doma z ozirom na skrajšajo zimo.

— Bankovci gotovi. Iz Beograda javljajo, da so naši bankovci po 5. 10 in 20 dinarjev, ki se izdelujejo v Parizu, izgotovljeni in jih komisija že sprejema.

— Izobnošenje črnogorske vlade. Novinski odsek primaša iz Beograda, da se prideli cetrinjski vladi pri vseh panogah državne uprave referenti, da se na ta način čimprej uredi posli v Crni gori.

— Javno skladišče v Novem Sadu. Kakor javljajo iz Novega Sada »Jutarnjemu Listu« ustanovi država tam veliko skladišče, v katerem se bodo hranile vse zaloge žita cele Voivodine.

Neodrešena domovina.

— Nov incident glede Reke? LDU Berlin, 9. oktobra. (DKU) »Deutsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Curiha: Vesti o Reki si deloma nasprotujejo. Dočim je po eni strani razširjeno mnenje, da bo kriza kmalu rešena, namigava »Corriere della sera« na neki nov dogodek, ki ne zadeva le Italije, nego vse zaveznike in ki je za skrajno kočljivo mednarodni položaj zelo vznemirljiv.

— Reško vprašanje pred odločitvijo? LDU Bern, 8. oktobra. (DKU) Kakor poroča »Secolo«, se bo Reka udeležila italijanskih volitev. Glasom »Italia«, se bliža reško vprašanje rešitvi, kar sklepajo iz tega, da bodo Badoglije čete zamenjale D' Annunzije-

ve prostovoljce. Badoglijo bo v sporazumu s pariško konferenco zasedel Reko.

— Ameriški senat in reško vprašanje. LDU, Berlin, 8. oktobra. (DKU) »Vossische Zeitung« poroča: Kakor javlja pariška izdaja lista »Chicago Tribune«, se je ameriški senat postavil na stališče, da naj Amerika odkloni posredovanje v reškem sporu.

— Ameriški admiral v Zadru. LDU Split, 8. oktobra. (DKU) Včeraj je dospel v Zader ameriški admiral Andrews iz Splita z velikim rušilcem in je deli časa konferiral s podadmiralom Millom. Sklepa se, da sta govorila tudi o italijanskem vpadu v Trogir.

Slovanski svet.

— Češke šole na Dunaju. LDU, Dunaj, 8. oktobra. (ČTU.) Dunajski mestni svet se je bavil v današnjem seji z vprašanjem čeških šol, ker hoče ustanoviti radi izpraznitve in ureditve šolskih prostorov posebne komisije. Na predlog mestnega svetnika Rummelharta pa ta stvar ni prišla v razpravo, ker postane šele tedaj aktualna, ko bo mirovna pogodba odobrena. Medtem pa naj se zadeva čeških šol in predpriprav odloži. Mestni svet je predlog sprejel. Češki mestni svetnik Širotek je izjavil, da pričakuje češka manjšina rešitve čeških šol v Nemški Avstriji v drugem zmislu, kakor je vladal dolej na Dunaju. Čehoslovaška manjšina ima pravo do svojih šol tudi na podlagi obstoječih zakonov, zato bo vztrajala pri svoji zahtevi po čeških šolah.

— Nov češki finančni minister. LDU, Praga, 8. oktobra. (ČTU.) Za naslednika finančnega ministra Horačka bo najbrž imenovan še tekom današnjega dne agrarni poslanec Kuneš Sonntag.

— Ukrajinci proti Djenikinu. LDU, Kamenec Podolski, 6. oktobra. (DKU.) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Vsa prizadevanja ukrajinske vlade, izogniti se bojem s četami generala Djenikina, so bila brezuspešna. Ruska prostovoljska armada je napadla ukrajinske čete, nakar je ukrajinska vlada napovedala generalu Djenikinu vojno. Za fronto Djenikinove armade so izbruhnile kmetске vstaje.

— Boljševiki izpraznjujejo Moskvu. LDU, Sevastopol, 7. oktobra. (DKU.) Brezžično. Begunci iz Moskve pripovedujejo, da se tam že delajo priprave za izpraznitev mesta. Iz Voroneža se poroča, da je bilo v bojih za to mesto vjetih 13.000 mož sovjetske armade.

— Borba med Ljeninom in Trockim. LDU, Kodanij, 8. oktobra. (Dun. KU.) »Berlingske Tidende« poročajo iz Helsingforsa: Iz Rige prihajajo vesti o resnih nemirih v Moskvi. Govorji se, da je Ljenin ukazal aretirati Trockega, da se je pa Trockemu posrečilo obvladati položaj, nakar je on dal zapreti Ljenina.

Zavezniki.

— Domnevanja o Wilsonovi bolezni. LDU Haag, 8. oktobra. (DKU) »Nieuws Courant« poroča iz Washingtona: Ker sta bila k Wilsonu poklicana sloviti očesni zdravnik dr. Schweinitz in živčni zdravnik dr. Dercam, se domneva, da je bolan Wilson tudi na možganih, ker kažejo bolezni v možganih čisto simptome v očeh. Specialisti pravijo, da za organsko bolezen možganov ni nobenih znakov.

LDU, Basel, 8. oktobra. (ČTU.) Milanski »Secolo« javlja iz Washingtona, da je prevzel Lansing državne posle, ki jih je vodil dosedaj Wilson. Namerava se ustanoviti izvršilno oblast, ako se Wilsonovo stanje poslabša.

— Volitve na Francoskem. LDU, Pariz, 7. oktobra. (DKU) Listi pišejo, da je vlada predložila zbornici nov zakon, tičeč se novih volitev, ki so določene na 16. november. Narodna skupščina za volitev predsednika se sestane dne 2. februarja 1920.

Iz Avstrije, Madarske, Nemčije, Turške.

— Koalicija strank v Avstriji. LDU, Dunaj, 8. oktobra. (DKU.) Listi objavljajo govor, ki ga je državni kancelar dr. Renner imel včeraj na zborovanju v Meidlingu. Ugotovil je, da je v Nemški Avstriji potrebna koalicija strank, ker nima nobena absolutne večine. Koalicija se mora postaviti na tako podlago, na kateri stranke lahko formulirajo svoje programe in se na tej podlagi dogovorijo. Koalicija ne pomenja opuštive strankinega značaja in njenih načel. Toda taka koalicija ne sme škoditi interesom delavstva. Kot program koalicije je državni kancelar navedel točke: 1. oddaja premoženja, 2. reforma ustave, ki bi odpravljala mirovnim pogojem, 3. reforma orožstva, pri čemer mora biti vojska vrode države, ne pa kake politične stranke, 4. gospodarska reforma, med tem izprememba osrednjega gospodarstva in postopna socializa-

cija, od katere je odvisna pospešitev proizvodnje. Končno je državni kancelar nasvetoval nujno delo in zopet delo, da se dvigne blagostanje ljudstva, kajti položaj dežele je strašen. Sedaj gre za to, vzpostaviti vzajemnost narodov. »Mi nemški Avstrijci,« je zaključil državni kancelar, »se bomo z vsemi narodi dobro razumeli, tudi s sovjetsko Rusijo in z vsako Rusijo. Samo ako delamo združeni v poštenu skupnosti, bomo pomagali Nemški Avstriji. Vzpostaviti koalicio v tem zmislu, bo naša prva naloga.«

— **Omejitve prometa na Dunaju.** LDU, Dunaj, 8. oktobra. (DKU.) Danes izide naredba, ki uvaža od 12. oktobra dalje nastopne omejitve: Promet cestne železnice se konča zvečer ob poldevetih. Trgovine, izvzemši prodajalne za živila, se zavrtijo popoldne o petih, gostilne o poldesetih, kavarne o polenajstih zvečer. Od osme ure dalje je dovoljena le acetilenska razsvetljava. Gledišča, koncertne dvorane itd. se morajo izprazniti zvečer o polenajstih, kinematografi o poldesetih. Igračna doba za gledališča je omejena na 3 ure. Končno se določajo omejitve porabe plina v gospodinjstvu.

— **Atentat na poslanca Haaseja.** LDU Berlin, 8. oktobra. (DKU.) Par minut po 1. uri je neki civilist pred poslopjem državne zbornice šestkrat ustrelil na poslanca Haaseja. Haase je zadet v trebuh, stegno in podlaket. Policija je napadalec prijel, Piše je Johann Voss, 51 let star, usnjarski delavec z Dunaja.

— **Nova Madžarska.** LDU, Berolin, 8. oktobra. (Dun. KU.) »Lokalanzeiger« javlja iz Frankobroda ob Mejni: Kakor se poroča iz Pariza, se bo mirovna pogodba z Madžarsko najbrže še tekom tega meseca izročila sedmorki madžarskih delegatov, ki bodo poslani v Pariz. Pogodba določa za Madžarsko naslednje meje: Ob severnem robu države sledi meja nekaj časa Donavi, potem pa črta, ki gre od zapada proti vzhodu in ki se bo morala v podobnosti šele določiti; najbrže bo tekla ta črta od Bratislave do Komorna. Pred velikim zavojem Donave severno od Budimpešte krme meja v severovzhodni smeri proti Karpatom in doseže pri Marmarski Sijoti točko, kjer naj se združijo meje treh držav: Čehoslovške, Madžarske in Romunije. Vse bivše ogrsko ozemlje, ki leži severno od te črte, pripade češko-slovaški republiki. Na vzhodu gre meja od Marmarske Sijote do reke Samos, potem nekaj časa ob tej reki, nato pa vzhodno od Debrečina proti jugu do reke Maros in doseže pri kraju Szent - Ivan reko Tiszo, kateri sledi do njene stare struge. Potem okrene proti zapadu in gre severno od Drave v smeri proti Radgonji. Na zapadu se uredi vprašanje Zapadne Ogrske tako, da pripade Soproni Nemški Avstriji. Madžarska bi potem obsegala približno 140.000 km² in bi imela okoli 10 milijonov prebivalcev.

— **Budimpešta se zadolžuje.** LDU, Budimpešta, 8. oktobra. (DKU.) »Pester Lloyd« piše: Komunistična vlada je finančni položaj glavnega mesta tako omajala, da ne more kriti niti svojih tekočih izdatkov, posebno, ker so dohodni viri skoraj izčrpani. Vsled tega je bilo zastopstvo glavnega mesta prisiljeno najeti si pri tukajšnjih bankah pred par tedni 45 milijonov, te dni pa 20 milijonov kron.

Italija.

— **Kako ravnalo z našimi interniranci v Italiji.** LDU, Split, 6. okt. Obavljeno ured poroča: Imeli smo priliko govoriti z g. Ivanom Čičin-Sainom, ki se je pred kratkim povrnil s Sardinije, kamor ga je bila deportirala italijanska okupacijska oblast, ker je baje svoječasno izjavil, da se Italijani ne upajo izobesiti italijanske zastave v Vodichah, in ker je glasom obtožbe rekel nekemu italijanskemu vojak: »Vigiliaco« (bojazljivac). — Aretirali so ga v Vodichah pri Šibeniku in prvi polovici januarja t. l. Dva dni je bil zaprt v pisarni vojaškega poveljništva. Nato so ga odvedli v Šibenik s pretevo, da se bo imel zagovarjati pri višjem poveljstvu, toda takoj po prihodu so ga vrgli v zloglasno ječo sv. Jakoba. Kakor ostali arestanti tudi on ni imel postelje, marveč je moral v najhujši zimi ležati na umazanih tleh, kjer je mrzelo polno mrčesa. Tu je ostal 7 dni, osmi dan pa so njega in še osem drugih aretancev vkrcali na italijansko vojno ladjo »Basilicata«. Reklo se jim je, da jih bodo odpeljali v Zader, kjer se bo nadaljevalo zaslišavanje. Toda ladja je krenila namestu v Zader v Jakin. Na »Basilicati« so ostali 24 ur brez vsake hrane; na njihove prošnje in proteste so jim mornarji odgovarjali: »Le poginite!« Proti večeru so dospeli v Jakin, toda morali so ostati še vedno v ladijskem zaporu in so šele na ponovno nujno zahtevo dobili nekaj malega jesti. Ker so mislili, da jih

bodo odpeljali samo do Zadra, niso vzeli seboj niti perila, niti denarja. Drugi dan so jih karabinerji vkleinili ter jih odgnali na policijo, odhod pa v ječo. V zaporu so dobivali jesti samo enkrat na dan, in še to le nekoliko redke juhe s kosčkami kruha. Ni jim bilo dovoljeno, da bi si sami nabavili živeža. Tu so ostali osem dni; nato so jih vkleinili iznova in so morali nadaljevati potovanje na odredena mesta v posebnih vagonih s celicami, kakor najopasnejši razbojniki. Najprej so prebili dva dni v zaporu v Florenci, potem 5 dni v Pisi, kjer so bili v zaporu z zločinci najnižje vrste, nato pa še 3 dni v Civitavecchia. Tu so jih zopet vkrcali v verige in vkrcali na parobrod. Dospeli so v Golfo d'Aranci, kjer so bili izročeni civilni oblasti in izpuščeni za 3 ure na svobodo. Toda ko je došel vlak, so jih vkleinili iznova in odpeljali v Terranova. Tu so jih zaprli v tesno, skrajno nečisto celico, kjer so morali v največjem mrazu ležati na deskah brez odeje. Celica je bila tako vlažna, da je po njenih zidovih curjala voda. Iz Terranove so poslali tri dni pozneje vsakega na odredeno mesto. G. Čičin-Sain je bil po vsem tem stikanju od ječe do ječe poslan v Decimo, nato pa v Silico. Tu so ga odvedli na občno, kjer je dobil dovoljenje, da se sme svobodno gibati v mestu. V internaciji je živel skrajno siromašno. Dnevno je prejemal dve liri in 75 centezimov. Kakor vsi interniranci je imel pravice do obitve, toda prejel je ni nikoli. Ni mu bilo dovoljeno, da bi s svojim lastnim denarjem nabavil, kar je potreboval. Tu je obel najprej na atritisu, pozneje pa še na malariji, toda kljub vsem njegovim prošnjam ga niso hoteli premestiti v zdravilni kraj. Šele 2. septembra t. l. je bil poklican na vojaško poveljništvo v Cagliari, kjer so mu dovolili svobodno gibanje in povratek v domovino. V italijanski internaciji je prebil celih 8 mesecev.

Sokolstvo.

— **Z Iga. Na Studencu** — prijazni vasi pod Krimom, se je leta 1909 ustanovil Sokol. Prošlo nedeljo je društvo v proslavo tega dejstva priredilo javno telovadbo. Ljubljanski Sokol je sodeloval. Došle brate, sestre in naraščaj je pozdravil starosta brat Minattj star. Podstarosta ljubljanskega Sokola D. je izrekel zahvalo za sprejem, čestitki društvu, se zahvalil za zovove in posebno povdarjal napredek vrlih Ižancev. Po tretji uri se je pričela javna telovadba. Nastopili so člani, članice, ženski in obrtni naraščaj ljubljanskega Sokola s prostimi vajami, na orodju in z zaključno skupino. Domači Sokol je postavil naraščaj in člane s prostimi vajami. Javna telovadba je naredila najboljši utis na občinstvo, posebno na domače, ki so vedelo ceniti važnost bodočega Sokolskega doma, ki je neobhodno potreben za razvoj društva. Pri telovadbi je, kakor vedno, marljivo sodelovala vojaška godba pod vodstvom odličnega kapelnika g. Čerina. Obžalovali smo le, da so nas Ljubljančani, katerim dolgujemo hvalo za poset, pregodaj zapustili.

S Koroškega.

Tabor v Labodu dne 12. oktobra se vrši ob vsakem vremenu. Začetek tabora ob 9. uri popoldne. Popoldne: ob pol 9. uri sprejem gostov na kolodvoru. (Ob 9. uri sv. maša. Sodeluje vojaška godba našega generala Majstra. Po maši tabor. Nastopijo razni gg. govorniki s Korotana, Štajerske, Kranjske in Primorske. Ob 1. uri skupen obed. Popoldne: ob 2. uri narodna veselica: ples, srečolov, šaljiva pošta, confeti, cvetlice, licitacija predmetov itd. Tople in mrzle jedi ter pijača na razpolago. — Slovenci, Slovenke, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo, nihče ne ostane doma. Zvečer v vlaki ugodne zveze na razpolago. Ob priliki tabora se praznuje obnem otvoritev Čitalnice in knjižnice. Vsi v Labodu tužni Korotan vas vabi in kliče.

St. Janž v Rožu. V nedeljo dne 12. t. m. se igra v prostorih gostilne »pri Tjshlerju« igra »Skrivna zaroka«. Na sporedu so še govor, petje in deklamacija. Začetek ob pol 3.

— **V Grabštajnu se vrši dne 13. oktobra na Koroškem velik konjski sejem,** posebno za žrebeta. Interesenti se opozarjajo, da bodo na prodaj toplokrvni konji angleške polkrvne pasme. Ljubiteljem konjskega športa se ta semenj najtopleje priporoča. Tudi pristojne vojaške oblasti se zanimajo za ta semenj, ker se iz tega okraja rekrutirajo najboljši remont. Grabštajn leži ob Južni železnici, zadnja postaja pred Celovcem. Županstvo občine Grabštajn.

Sport.

Football. Proti S. K. »Iliriji« tekmuje v nedeljo 12. t. m. varaždinski sportski klub.

Pogreb dr. Lovro Pogačnika.

Ob 4. uri popoldne se je vršil včeraj veličasten pogreb poslanca in bivšega poverjenika za narodno brambo dr. Lov. Pogačnika. Pogreba so se udeležili poleg Orlov in Orlic ter orlovskega naraščaja tudi razna druga društva in korporacije v obilnem številu. Pri pogrebu je sodelovala tudi vojaška in orlovska godba. Do groba je spremlilo pokornika tudi vojaštvo in sicer pehota in topništvo, ter tamkaj oddalo častne salve, v zraku pa sta krožila dva letalca s črnimi zastavami. Na zadnji poti so spremlili pokojnika predsednik dr. Brejc in poverjeniki: dr. Ravnihar, dr. Golja in profesor dr. Verstovšek; mestno občino je zastopal župan dr. Ivan Tavčar in podžupan dr. Karel Triller, poleg teh mnogo poslancev, med drugimi: dr. Rybač, dr. Novak, poslanec Pišek, hrvatski poslanec dr. Rogulja, profesor dr. Juretič in unijatski škof dr. Nyaradi. Ljubljanska garnizija je bila zelo častno zastopana po mnogih častnikih, med njimi tudi generala Smiljanič in Majster. Ob odprtem grobu se je v imenu stranke, kateri je pokojnik pripadal, poslovil profesor Remec, nato v imenu Orlov in Orlic predsednik Pirc, v imenu hrvatskih poslancev dr. Rogulja in v imenu častništva in vojaštva podpolkovnik pl. Bleiweis. Pogreb se je izvršil z velikim pompom in dostojno.

Dnevne vesti.

— **Prvi vseučiliški izpiti v Ljubljani.** V torek, dne 7. oktobra se je vršil pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Janka Babnika prvič v Ljubljani tretji juristični takozvani državnoznanstveni izpit. Eksaminatorji so bili: vladna svetnika dr. Bogomil Senekovič in dr. Fran Skabernj ter višji finančni svetnik dr. Fran Eller. K izpitu sta se javila dva kandidata, ki sta oba položila izpit s prav dobrim uspehom.

— **Nerazumljivo in žalostno.** Že 23. decembra lanskega leta je izšla od g. ministra vojne in mornarice pod F. Gj. O. Br. 29.657 naredba, da se morajo oprostiti vojaške službe vsi oni visokošolci in dijaki, ki to žele in od takrat do danes je izšlo še nekaj takih naredb. A glej, v oktobru smo, v desetem mesecu, odkar se je pojavila prva naredba — predavanja se prične v najkrajšem času! — nekatere vojaške oblasti pa še vedno ne odpuste vojakov - dijakov, kot jim je to že večkrat zankal gosp. minister vojne in mornarice. Tako na pr. so primoranci služiti kljub vsem ministrskim naredbam pri Ibarski divizijski oblasti, ki se nahaja v Sandžaku, še dijaki - dobrovolci, četudi so že večkrat zaprosili odpust v svrhu nadaljevanja svojih študij. Ni to lepo, da se postopa na tak način z jugoslovanskimi dobrovolci, ki so pripravljali v svojem globokem idealizmu žrtvovati vse za blagor domovine! Rad bi le vedel, če je znano to postopanje gotovih gospodov komandantov gospodu ministru vojne in mornarice. — Poslednji čas bi že bil, da se napravi konec tem krivicam. Naj se zavzamejo merodajne oblasti za te nesrečne žrtve in jih spravijo na mesto, kamor si sami žele in ki jim pravno pripada.

— **Ponarejeni bankovci?** Te dni je odpisale neke posojilnice prišel v Ljubljano, da zamenja več tisoč stotonskih bankovcev. Večina teh je bila opremljena s štampiljo mestnega magistrata ljubljanskega. Pri natančnejšem pregledu teh bankovcev se je dognalo, da so bile štampilje ponarejene. Denarni zavod, kateremu so bili bankovci izročeni v zameno, je nato prejem tega papirnatega denarja odklonil.

— **Doprsni kip regenta Aleksandra** je izdelal za zborovalnico v mariborski mestni hiši kipar Janko Beres v Mariboru.

— **Imenovanja.** Na moški kaznilnici v Mariboru so imenovani: za upravitelja v IX. činovnem razredu Anton Straka v Celju, za kaznilničnega preglednika učitelj moške kaznilnice v Kopru Anton Jakac, za kaznilničnega zdravnika v IX. čin. razredu okrožni zdravnik dr. Fran Jankovič, za kaznilniške učitelje v IX. čin. razredu učitelj Ignacij Baht in Miško Cizelj; pri ženski kaznilnici v Begunjah za kaznilničnega nadzornika v IX. čin. razredu kapetan v pok. Anton Slančič, pri jetnišnici v Ljubljani za jetniškega upravitelja v IX. razredu Valentin Gogala, pri jetnišnici v Celju za jetniškega upravitelja v IX. čin. razredu Ivan Možina, pri jetnišnici v Mariboru pa Anton Hohnjec.

— **Iz profesorске službe.** Za stalne učitelje so nameščeni na državni realni gimnaziji v Novem mestu prof. Janko Krajec, Ivan Košial in dr. Milan Šerko. Na gimnaziji v Kranju: Mirko Kmet in na realni gimnaziji v Ljubljani Josip Marn. Viktor Prosinig, profesor na gimnaziji v Petrinji in Vinko Levčnik na realni v Splitu se prevzmeta v državno službo v Sloveniji.

— **V imenik odvzetnikov** je vpisan g. dr. Dinko Puc in otvori svojo pisarno v Ljubljani.

— **Izvoznice.** »Trgovinski Glasnik« v Beogradu objavlja v št. 149. in 150. imenik oseb in firm, katerim

so bile izdane izkaznice v kontingentu in izIVEN kontingenta po pogodbi sklenjeni z Nemško Avstrijo in s Čehoslovasko. V tem seznamu čitamo med drugim tala imena: poslaništvo SHS na Dunaju 4 vagona krompirja, 2 vagona jajc, 1 vagon masti in 2 vagona moke. Rudolf Starovašnik v Konjicah 4 vagona šišek, Katarina Hrepevnik v Konjicah 4000 kg suhih sliv, Maks Robič, Središče 1 vagon jajec, Hinko Privšek v Ljubljani, 15 vagonov suhih sliv, Franc Vokač, Ljubljana 25 vagonov suhih sliv.

— **Internacionaliziranje Južne železnice.** Na dunajski borzi zatrjujejo, da bo Južna železnica v najkrajšem času internacionalizirana. Vsled tega so prioritete Južne železnice poskočile za 171 kron.

— **Radi thotapstva tobaka.** V Mariboru so aretirali Engla Blisa, trgovca iz Nemške Penešave, ki se je brez potnih izkaznic pritepel v Jugoslavijo in skušal iz Jugoslavije v Avstrijo vtihtapiti za 50.000 kron tobaka. Thotapcu je policija zaplenila 1640 dinarjev. Istosčasno z Blisom je bil aretirani tudi bivši avstrijski rezervni poročnik Fric Kolmann. Moža sta bila na poti v Ljubljano, da tu prevzameta menda že nakupljeni tobak.

— **Usposobljenostne preizkušnje za obče ljudske in za meščanske šole** v jesenskem terminu 1919 se prične na državnem učiteljskem v Ljubljani v petek, dne 7. novembra ob 8. uri. Pravilno opremljene prošnje za priprust k usposobljenostni preizkušnji je po šolskem vodstvu predložiti pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najpozneje do 31. oktobra v rokah izpraševalne komisije.

— **Visokošolcem iz zasedenega ozemlja.** Ker je še vedno mnogo akademikov - beguncev popolnoma neinformiranih o korakih, ki se za njih napravljajo, se daje tem potom naslednje v upoštevanje in pojasnilo.

— **V Zagrebu se je ustanovilo letošnje počitnice društvo »Udruženje jugoslovanskih akademikov begunca«,** ki si je stavilo v prvi vrsti nalogo preskrbovati svoje člane z zadostnimi gnetnimi sredstvi v svrhu njihovega študija. Društvo je nadstrankarsko, član postane lahko vsak jugoslov. visokošolec, ki je doma iz jugoslovanskega ozemlja, priklonjenega drugim državam. Po vseh vseučiliških mestih tu in inozemstva (začasno samo država bivše Avstro-ogrške), kjer študira najmanj 10 jugoslov. akademikov-beguncev, se ustanavljajo avtonomni odseki U. J. A. B., ki so radi enotnosti organizacije le v skupnih zadevah vseh akad.-beguncev vezani na centralno društvo v Zagrebu. — V dosego svojega namena je U. J. A. B. v Zagrebu (kakor preje tudi že za svoje zagrebške člane), za akad.-begunce v Ljubljani zahtevalo od centralne vlade v Beogradu poleg begunske podpore mesečnih 250 K (skupaj toraj 370 K), kar se smatra z ozirom na to, da obstojajo »akademikne menze in domi«, kot mesečni eksistenčni minimum akademika-begunca (že preskrbljenega z obleko in perilom) brez vsake druge redne podpore. Redne podpore (od doma, sorodnikov ali štipendije) se bodo pri razdeljevanju podpora upoštevale. Rešitev od strani centralne vlade se pričakuje v najkrajšem (?) času. V Ljubljani je začasni odsek že ustanovljen in le radi tega ne more še javno nastopati, ker niso še društvena pravila od vlade odobrena, kar se pa pričakuje v teku prihodnjih dni. Natančnejše informacije pri tajniku, Pražakova ulica 3, I. nadst.

— **Nova avstrijska himna.** Na Dunaju pojo v zadnjem času tole avstrijsko himno: »Gott erhalte, Gott beschütze unsern Renner, unsern Seitz, aber auch, man kann nicht Wissen, Kaiser Karl in der Schweiz«. Jasno je, da je to dovtip, ali dovtip je dober, ker jasno označuje sedanje razpoloženje na bivšem cesarskem dvoru.

— **Brzovlak Trst - Dunaj štev.** 6a/6 proti Dunaju ne vozi, kakor je bilo prvotno določeno vsaki torek, četrtek in soboto, ampak vsaki ponedeljek, sredo in petek. Nadalje vozita brzovlaka 5/5a in 6a/6 do Trsta in iz Trsta. Brzovlak štev. 5 z Dunaja dne 8. oktobra vozi v prvič do Trsta in brzovlak štev. 6a iz Ljubljane v prvič v sredo dne 8. oktobra in iz Trsta v petek, dne 10. oktobra na Dunaj.

— **Voljni vietniki - častniki,** ki so se vrnili, se vabijo danes dne 9. t. m. ob 19¹/₂ na sestanek v gostilni pri Mikuzu (Kolodvorska ulica), da se posvetujemo o pomožni akciji tovarišem, ki še v vietništvu trpijo. — M. Skrlanec, nadporočnik; Petelin.

— **Tečaj za učitelje meščanskih šol** na državnem učiteljskem v Ljubljani se prične v ponedeljek dne 13. oktobra. Spored predavanj naznanja razglas na črni deski. — **Ravnateljstvo.**

— **Dvigljena sekvestracija.** Sekvestracija nad imovino družabnika Alberta Ebenspangerja je z naredbo

ministra za trgovino in industrijo z dne 30. aprila 1919 razveljavljena.

— **Ustanovitev iredentističnega društva — »Narodne obrabce«.** Sporočam slovenski in hrvatski javnosti, da odstopam danes od nas železničarjev in drugih meseca svečana 1919 zasnovanega podvzetja za ustanovitev iredentistične »Narodne obrabce« — katere ustanovitev smo morali potem iz važnega političnega vzroka za skoro pol leta odložiti, ker bo stvar sedaj nadaljeval odbor, ki ga je postavila pisarna za zasedeno ozemlje, s katero smo že svoj čas stopili v stik. Vse naše dogovore proglašamo zato za neveljavne. Za začasni pripravljalni odbor: Zvon. Masle.

— **Pouk na obrtnih nadaljevalnih šolah v Ljubljani** iz obrtniških krogov nam pišejo: Za valence v našem mestu celo dolgo dobo vojske ni bilo šolskega pouka. Huda in morda nepopravljiva škoda je bila to za naš tedanji obrtni naraščaj. Izobrazba zelo trpi, če valence ves čas učne dobe nima nobene prilike, da bi užival dobrote in prednosti teoretičnega izobraževanja v obrtno-nadaljevalni šoli. Obrtniki, ki imamo valence, smo se trdno nadejali, da letos zopet prične šolski pouk. Število valencev v Ljubljani je zelo veliko, poučeni gospodje pravijo, da jih je nad 800. Vaša včerajšnja novica, da letos ne bo nobenega pouka, je obrtnike, pa starše zelo potrla. Opozorjamo šolska in druga oblastva, da je šolski pouk silno potreben. Strokovna izobrazba naše obrtne mladine ostane celo življenje nepopolna, ako valence nima poleg vezbanja pri mostru tudi še pouka v obrtni nadaljevalni šoli. Lepo prosimo, da se ta sklep, o katerem ste poročali, vendarle še izpremeni. Ako res ni mogoče urediti letos še rednega pouka, naj se poskrbi saj za pouk za silo. Če dnevni pouk ni mogoč, dajte našim valencem saj večerni in nedeljski pouk. Mladina silno trpi, če se v odločilni dobi ničesar ne stori za razbistritev duha in oblaženje srca.

— **Poročil se je v kočevski cerkvi** gosp. Martin Jančigaj, trgovec in posestnik v Zgornji Šiški, z gospico Viki Hönigmanovo. Poročil ju je tamonjni gimnazijski ravnatelj g. Watzel.

— **Za urarje.** Obratno ravnateljstvo družbe Južne železnice v Ljubljani bo oddalo v najem popravilo onih ur, ki se nahajajo v službenih prostorih naslednjih prog: Meja pri Spilju-Zidan most (vštet), Zidan most - (nevštet) Verd, eventualno Postojna (nevštet), od odcepa glavne proge pri Mariboru - kor. kol. Guštajn, Pragersko - (nevštet) Kotoriba-Dubrava, Zidan most - (nevštet) Sisak.

— **Iz Trbovelj smo dobili z ozirom** na dopis, ki je bil priobčen v 232. številki našega lista, od docela zanesljive strani informacijo, da je občinsko gospodarstvo v popolnem redu, kar je notorično znano, in da so dotičnega dopisnika aluzije na razdrapano občinsko gospodarstvo popolnoma neosnovane.

— **V Mariboru se je razdružilo** nemško učitelstvo društvo, kakor nemški listi pišejo, »pokoreč se sili razmer«, v resnici pa, ker mu je zmanjkalo članov.

— **V Ljutomeru** je razpisana služba na ondotti meščanski šoli. Prošnje je vlagati do 20. oktobra.

— **Dobrim rodoljubnim srcem.** Slovenec s Štajerskega, ki je bil radi svojega narodnega mišljenja obsojen na večletno ječo in se je ob prevratu vrnil v domovino brez vsakih sredstev, prosi rodoljubna srca, da bi mu darovali nekaj obleke in perila, ker mu je v njegovi odsotnosti vse propadlo, on pa si ne zasluži toliko, da bi si mogel nabaviti potrebno obutev in obleko. Naslov dotičnika se izve v uredništvu »Slov. Naroda«.

— **Umri je v Poličanah** nadučitelj g. Josip Svetlin. N. v. m. p.!

— **Umri je v Ljubljani** major, komandant II. divizije dravskega artiljerijskega polka gosp. Ivan Loger. Naj v miru počiva!

Prevoz zemskih ostankov junaka nadporočnika Malgaja.

Odboru za Malgajev spomenik v St. Jurju ob Južni železnici je uspelo, da more izpolniti zadnjo željo junakovo, da počiva njegovo truplo v rodni zemlji.

Zemski ostanki se ekshumirajo dne 24. oktobra t. l. ob 9. uri predpoldne v Guštanju, odkoder se prepelje krsta z vozom v Dravograd. Dohod v Celje dne 25. oktobra t. l. zvečer, od tod prevoz 26. oktobra jutraj v St. Jurju ob Južni železnici, kjer se po svečanji maši zadržijo v domači farni cerkvi izroče zemski ostanki materi zemlji. Isti dan popoldne odkrije spominske plošče na njegovem grobu.

Slovenci! Slovenke! Naša dolžnost je, da izkazemo vsi zadnjo čast junaku, ki je posvetil vse svoje moči osvoboditvi naših bratov na Koroškem in za ta ideal žrtvoval v junaški borbi svoje mlado življenje. Zadnja pot junaka Malgaja bodi dokaz, kako vemo Slovenci ceniti pravo ljubzen do naroda in domovine.

V prvi vrsti pozivamo vsa narodna društva, da se polnoštevilno udeležijo pogoja.

Obed se preskrbi za društva, ki najpozneje do 20. t. m. prijavijo odboru število udeležencev.

Natančni spored se bode pravčasno objavil.

Odbor za Matjažev spomenik v Šent Jurju ob Južni Zelenici.

Kultura.

Iz pisarne dramskega gledališča. V torek, dne 14. t. m. se bo vprizorila prva izvirna slovenska noviteta v tej sezoni, namreč »Kasija«, drama v treh dejanjih. Spisal Stanko Majcen. Na to zanimivo delo nadarjenega našega pisatelja že danes opozarjamo slavno občinstvo. Predstava se bo vršila izven abonementa.

Manon Lescaut. Če se že ponavljajo opere lanskega repertoarja kar zaporedoma, bi smeli pričakovati, da bi bile letošnje uprizoritve istih najmanj boljše. O predstavi »Manon« pa tega ne moremo trditi, in vendar je dirigentu že vsled razmeroma toliko boljše orkestra naloga olajšana, zato tem bolj pogrešamo instrumentalnih subtilnosti partiture. Gracijsnost menueta n. pr. ne zgreši nikjer velikega efekta, kateri po interpretaciji gosp. Rukavine izostane. Pogreški kakor koncem predigre k prvemu aktu bi se ne smeli pripetiti, ravnotako je z odgovornostjo za pravočasno vpadanje zbora. Glede premočnega uporabe trobil, ki pokrijejo pri ff - mestih ne le pevce, ampak tudi orkester, naj gosp. dirigent preizkusi pri vajah akustično razmerje. Ako je je vzrok nedostatkam, ki se jih brez drugega lahko odpravi, le komodomnost, potem se da doseči v vsakem oziru boljša uprizoritve. — Pevske vloge so razdeljene kakor lani. Skepsa, s katero sem pričakoval takrat prvi nastop gđ. Thalerjeve v operi, je bila le malo oprečičena. Svojo nalogo zmaguje z razveseljivo lahkoto. Medtem ko je bila lanske sezone v zadnjih dejanjih vedno boljša, ji letos tudi glede prvega ne moremo oporekati, ker ga poje s štedljivejšo uporabljenimi sredstvi brez nepotrebnega poudarjanja visokih tonov v začetni povesti, ki ni bilo v skladu z lahko tekočimi melodičnimi frazami te pristne francoske glasbe. Dobro fraziranje je znak njene muzikalne inteligence, le prehodni toni v višjo lego zvenijo radi razlike v barvi manj lepo. — S svojo nemuzikalnostjo spravlja gosp. Drvota sopeve in spremljanje le prevečkrat v zadrego in mu tega kljub — zlasti v višini — dobremu glasu ne morem oprostiti. — Previsoko intoniranje gosp. Levčarja moti pri še tako dobro prednašani vlogi. Krivo je temu po mojem mnenju, ker preveč stiska glas, oziroma glasnice. Sunkovito proizvajanje glasu, tudi v najtemperamentnejših nastopih neopravičljivo, je neokusna razvada, katere naj se v svojem interesu odvadi. — Serioznost partije grofa de Griueux je glasu in igri gosp. Zathaya v prilog. Manjšje vloge so na našem odru neobičajno dobro preskrbljene. V tem pogledu je gosp. Kováč eden najzanesljivejših in njegova pevka sigurnost v primeri z izjemami zelo prijetno iznenadi. Med zadnje spada gosp. Čermak, ki ne zadošča v nobenem oziru.

Opera v Zagrebu in v Ljubljani. Radi pomanjkanja stanovanj so morali člani zagrebske opere prekiniti pogodbe in mesto zapustiti. S tem je opera tam onemogočena, životari komaj opereta, a vprašanje časa je, kako dolgo še. Dovolj žalosten pojav, da mesto kot Zagreb nima strehe za naše umetnike, dočim je gostoljubno do skrajnosti za različne tuje zaloge, za verzičnike, zakotne trgovce in druge temne elemente celega sveta, naj imajo potem že krive ali ravne nosove. Imenoval bi to skandal prve vrste, če bi bilo v Ljubljani — boljši. Naša opera je danes ena prvih in vzdržuje vse primere, četudi se je začela šele prav razvijati. Koliko truda, naporov, in stroškov je to stalo! Vendar smo upravičeno upali, da se bo še bolj razvila in dosegla višek popolnosti, volja in material sta bila na razpolago. Računali smo sicer s slabimi stanovanjskimi razmerami, a računali smo se vendar pošteno. Dobra polovica gledaliških članov je brez pravega stanovanja. Dokaj godbenikov - konservatoristov leži v skladišču Balkan, do pred kratkim časom celo na golih tleh, naše najboljše igralke - pevke so nastanjene po tri v majhnem kabinetu. Nezadovoljnost rase, ker ni od nikoder pomoči. Vidimo, da Ljubljana ni obljubljeno mesto, ampak mesto obljub. Radi stanovanjskih razmer je izginilo čez noč že par godbenikov, kako dolgo vzdrže še drugi člani pri tej razmerah? Stanovanjska komisija, kaj delaš? Seveda bo pomagala, kolikor more, bi kdo mislil. Evo! Glavno garderobno gledališča hoče postaviti iz njene borne sobice na cesto, naš drugi primadoni gospi Zikovi grozi glasom naših informacij isto. Da nam stanovanjska komisija meče enega tovariša na cesto in nakaže isto stanovanje drugemu članu, ali pa tudi ne, s tem nam v skrajnosti vendar ni pomagano. Ali smo ali nismo ljudje? Ali smo manj vredni člani človeške družbe kot vertizniki? In ti imajo stanovanja in še pisarne! Naši umetniki pa životarijo v skladiščih in podstrežjih.

Slovenske jaslice. Da se emancipiramo tujega, zlasti nemškega vpliva in okusa in da dobi naš narod tudi jaslice s figurami iz naše domačega ljudstva ozir. Iz naše narodne pesmi, je izdala Umetniška propaganda v Ljubljani po M. Gasparjevih risbah sličice v trobarvnem tisku. Tu hite k jaslicam v blevec pod hišno, na katerem je star grad.

slovenski otroci, dečki, deklice, starci in starke v naših nošah, v staroslovenskih kožuhih, z avbami in pečami, s polhovkami in bosanskimi fesi na glavah. A tudi trije kralji so deloma podmačeni, misli in čustva slovenske mladine približani. Zastopani pa so tudi meščani v starih modah. Ne dvomimo, da se slovenske jaslice naglo udomačijo po naših kmečkih domovih.

Klirle Ivan: Tri slovenske pesmi. 1. Srbska: Bože pravde. 2. Hrvatska: Lepa naša domovina. 3. Slovenska: Tam, kjer beli so snežniki. Za citre. Cena 1 dinar. Tiskali J. Blasniki nsl. v Ljubljani 1919. Str. 4.

Slovaško narodno gledališče. V čehoslovaški republiki rastejo nova česka gledališča na raznih točkah, tako da že primanjkuje igralcev in pevcev. Tudi Požun (Bratislava) dobi česko gledališče in za Košice se delajo priprave. Ker Slovaki nimajo dovolj svojih igralcev, se sestavijo ansambli iz Čehov. Začasno igrajo med Slovaki najboljše češke potujoče družbe igralcev pod vodstvom ravnatelja Bed. Jeřabka. Za Slovence je bil skrajni čas, da so si osnovali svoj dramski in operni konservatorij, ker Češka nam ne bo mogla dati več svojih pevcev in igralcev. Vsaj do brili ne.

Senjč-Tvrtkovič Pavo: Pesmi preganjanja. Sarajevo 1919. Vlastita naklada. Cena 2 dinarja.

Antonelli E.: Boljševička Rusija. I. deo. »Jug« 1919. Politični boljševizam. Vidici i putovi, svezak V. Cena 9 K. U štampi: Socijalni boljševizam. Kdor se hoče o ruskem boljševizmu, njegovem programu, vodilnih možeh, uspehih in prevarah dobro poučiti, bo s pridom prečital to knjigo, posvečeno Wilsonu.

Celjske novice.

Poročali smo že, da se je v Celju ustanovila »Glasbena Matica«, ki otvori glasbeno šolo pod vodstvom g. ravnatelja Stolza. Priglasilo se je že nad 200 gojenk in gojencev, kar kaže, kako potreben nam je bil ta zavod.

Celjsko pevsko društvo je začelo pod vodstvom g. Cirila Pregla zopet z rednimi pevskimi vajami. V zadnjem času se je poleg že omenjenega pevskega društva ustanovilo pevsko društvo »Ojka« pod vodstvom g. prof. Beraniča.

Celjsko mestno gledališče je prešlo za leta 1919/20 v upravo in oskrbo Dramatičnega društva.

V sokolski telovadnici cvete življenje in delo. Obeta se nam za jesenski in zimski čas prav lepo društveno in kulturno delovanje; treba samo med posameznimi društvi za prireditve vsledkar sporazuma.

V Celju imamo uradno določene tržne cene za živila, do malih ljudi sega naša uradna moč, po trgovinah pa so cene naravnost zdvijale. V brivnicah se oziroma zmanjšan po določenih cenah, enako v mesnicah, kjer so cene objavljene za to, da se jih ne vpoštevajo; drobovine ni dobiti, če milostno, stane kilogram 10 kron, a brivce računa poljubno. Ali zares ni mogoče vsaj malih stvari urediti, ali se jih tudi noče?

Pomanjkanje stanovanj je veliko; pri tem pa mirno stanujejo pri nas že žene uradnikov prejšnje politične uprave, kojih možje služujejo v Avstriji. Vemo, da z enim slučajem ni pomagano 50 strankam, ki so brez človeškega stanovanja; protežirane izjeme pa ne morejo utrjevati zaupanja do onih, ki o tem odločajo.

V soboto 4. oktobra je priredil v celjskem mestnem gledališču jugoslovanski umetnik - goslač Zlatko Balokovič koncert, ki je uspel sijajno. Obisk bi bil lahko še lepši, da se ni istočasno vršil v Narodnem domu zabavni in koncertni večer trgovskih nastavlencev. Balokovič, ki odhaja v svet, ne bomo imeli tako kmalu.

Pouk na osnovnih in meščanskih šolah in na gimnaziji se je pričel. Na nemških meščanih 4razrednicah je vpisanih 126 učenk in učencev. Na slovenski mestni deški 6razrednici je vpisanih 367 učencev, na dekliški 6razrednici 371 učenk. To je prava slika nemštva in slovenstva v mestu. Nemcem je hudo neprijetna ta resnica. Niti nemški advokati, ki jih »Cillier Ztg.« kliče na pomoč, ne bodo mogli resnice potvrditi. Časj nasilja so minuli, iz naših ljudi in naših otrok se v Celju ne bo več fabričnalo odpadnikov - poturice.

Narodno gospodarstvo.

Reforma valute se pri nas menda vendar bliža. O tem, ali se krona opremijo s posebnim kolkom, ali pa se zamenjajo za nove dinarje, še ni potrjenih vesti. Poročajo pa, da je dotisnanih že blizu dve milijardi novih dinarjev, namenjenih za izmenjavo. Glavni kontingent teh novih novčanic je francoskega izvora. Čas bi bilo, da pride do resnega koraka, tem bolj, ker se zadnji čas dviga vrednost naše krona. Tem večja je opasnost, da nam z našajo od vseh strani plesnivi papirni novci. V teh časih, ko je na vsak način

blizu neke vrste reforma in bo treba stare bankovce predložiti, je tem bolj bedasto in smešno, da ljudje zadržujejo silne množine bankovcev doma. Vsled tega trpi ves denarni promet, opaža se občutno pomanjkanje gotovine. Obresti gredo v izgubo. Denar treba nalagati. Dobro bi tudi vplivalo, če bi se mislilo na povišanje obresti. Napetost med obrestmi, ki jih zavodi plačujejo za vloge in med onimi za posojila, je itak velika.

Prodaja lesa. Sumarska uprava v Kluču bo prodala dne 19. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne potom javne ustmene, oziroma pismene dražbe okoli 100 m³ češnjevega, okoli 50 m³ hruskevega in okoli 100 m³ lipovega lesa. Pismene ponudbe je poslati do 19. novembra t. l. do 10. ure dopoldne omenjeni upravi. Tozadevni razglas, ki vsebuje podrobne podatke, je interesentom v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice na vpogled.

Prodaja pirita (žveplena kršca). Dne 20. oktobra t. l. se bo prodala v Beogradu vsa množina žveplena kršca, ki ga ima direkcija plena v Beogradu na razpolago. Natančnejše informacije bo dobili pri omenjeni direkciji.

Ponudba za razne kemikalije. Trdkam, ki se zanimajo za nakup borske, borske kisline, bichromat-natrija, bichromat kalija, krom-galuna, kvebrah-ekstrakta, je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled tozadevna ponudba neke inozemske trvdke.

Nainovejša poročila.

(Naša poročila.)

SEJA DEMOKRATSKE ZAJEDNICE.

Beograd, 8. oktobra. Danes popoldne je imela Demokratska zajednica sejo, na kateri se je razpravljalo o notranjepolitičnem položaju z ozirom na rešitev krize.

PROTIČ VEDNO ENAK.

Beograd, 8. oktobra. G. Protič je imel po neuspehih g. Trifkovića enak incident, kakor z ministrom notranjih del, g. Pribičevićem, tudi z g. Balugdičem, ministrom dvora. — G. Balugdič je srečal g. Protiča ter ga ljubeznivo nagovoril: »Dobro dan g. Protič.« »Kaj hočete?« ga je osorno nahuhal g. Protič. »Da se malo porazgovorimo«, odgovoril je g. Balugdič. »Po vsem, kar se sedaj dogaja, se vi in jaz ne moreva razgovarjati, zavrnili je osorno g. Protič, se obrnil in nadaljeval svojo pot.

TRIFKOVIČEV KOMUNIKE.

Beograd, 8. oktobra. Trifkovičev komunike je izzval danes veliko senzacijo. Do sedaj se čuje iz vrst njegovih pristavev, da službeni komunike o neuspehih njegove akcije ni bil točen, zlasti pa, da g. Trifkovič ni nikdar govoril o razpustu parlamenta, že zato ne, ker ni imel nobenega mandata od strani zavezniških strank, da bi podal kako tako izjavo. Sedaj pa g. Trifkovič sam priznava v svojem komunikeju, da so vsi podatki službenega komunikeja povsem točni. Njegova izjava ni ničesar drugega, nego potrdilo službenega komunikeja. Ni čuda, da je mneneje pozicije o g. Trifkoviču in onih osebah, ki se skrivajo za njim, zelo slabo. V opozicijskih krogih se je danes že mnogo razpravljalo o tem.

PROTIČ ZOPET DOKAZUJE.

Beograd, 8. oktobra. V današnji posebni izdaji »Samouprave« dokazuje g. Protič, kako so stranke, iz katerih je sestavljen g. Trifkovič svoj kabinet, močnejše od demokratsko-socialističnega bloka. Ta dokaz je ovržen s samim faktom, da stranke Protič-Trifkovičevega bloka v svoji borbi proti demokratsko-socialistični vladni niso nikoli imele večine, nego je bila ta vedno na nasprotni strani. Protič-Trifkovičeve stranke niso dobile nikdar večine glasov, na drugi strani pa tudi demokratsko-socialistični blok ni izgubil niti enega člana, zato je smešen trud g. Protiča dokazati nekaj, kar je že s samim faktom ovrženo.

POGAJANJA DR. PAVLOVIČA DOSEDAJ NEUSPEŠNA. — NOVE KOMBINACIJE.

Beograd, 8. oktobra. Opozicija je danes cel dan razpravljala o taktiki, ki jo naj zavzame napram dr. Pavloviču. Le - ta ni mogel dobiti od nje nikakega odgovora ter je bil zvečer obveščen, da mu bodo koalirane stranke jutri opoldne izročile kolektivni odgovor. Kakor se čuje, bo ta odgovor zopet negativen, zato pa bo, kakor se govori v parlamentarnih krogih, tekmo jutrišnjega dneva vrnil gosp. dr. Pavlovič regentu poverjeni mu mandat. — V političnih krogih se živahno razpravlja o novih kombinacijah. Zahteva se na eni strani izvenparlamentarne osebnosti, ki bi mogle dobiti podporo radikalcev in demokratov. Govori se o predsedniku kasačskega sodišča Mihailu Jovanoviću in o bivšem finančnem ministru dr. Miki Popoviću, katerega predlagajo nekateri opozicijski krogi. Na drugi strani, posebno v nekaterih opozicijskih krogih, se dela proti neparla-

mentarcem, češ, da niso dovolj izvežbani kot voditelji v sedanjih strankarskih bojih. — Druga kombinacija je, da sestavi kabinet državnik, ki se more smatrati za nevtralnega in govori se o dr. Trumbiću. Kakor vedo povsem točne informacije, g. Trumbić nebi prevzel pod nikakjimi pogoji take misije, ker je na vsak način potrebno, da ostane v Parizu in dokonča pogajanja o naših mednarodnih vprašanjih. Poleg Trumbića se govori v političnih krogih o mogoči kandidaturi poslanca Andrije Radovića, bivšega črnogorskega ministrskega predsednika, ki se je danes vrnil iz Pariza. Vse to so kombinacije, ki do sedaj še niso aktualne, ki pa že jutri, če vrne g. dr. Pavlovič poverjeni mu mandat, lahko dobe konkretnije oblike. Iz razgovorov s člani Demokratske zajednice je razvidno, da sprejme ona vsako možno kombinacijo, ki bi omogočila čim širšo koalicijsko vladu, pa naj bi doprinesla v ta namen še tako velikih žrtv. Za opozicijo je karakteristično, da zavlačuje odgovor dr. Pavlovič in s tem otežkuje hitro rešitev krize.

POLITIČNI POLOŽAJ.

Beograd, 9. oktobra. Splošni politični položaj je ostal docela neizpremenjen, gotovo je le, da se Pavlovičeva misija ne bo posrečila. Dr. Pavlovič še danes vrne svoj mandat v roke prestolonaslednika. Za razpletja krize obstoje samo dve možnosti: ali nevturalna vlada z uradniki kot ministri ali pa kombinacija s širšo koalicio, ki smo jo že pred dnevi označili.

NARODNI KLUB ZAHTEVA IZKLJUČITEV NELJUBIH MU MINISTROV.

Zagreb, 9. oktobra. Glasom poročil »Jutranjega Lista« se govori v političnih krogih, da zahteva Narodni klub izključitev dra Kramerja, dra Poljaka in Pribičevića iz novega kabineta.

STALIŠČE DR. KOROŠCA IN NARODNEGA KLUBA.

Zagreb, 9. oktobra. »Jutranji list« poroča, da je skupina dr. Korošca odgovorila dr. Draži Pavloviču, da zahteva predvsem razjasnenja v zadevi Trifkovića in da stoji na stališču koncentracijskega kabineta. Dalje zahteva, da se poleg predsednika parlamenta vzame kot svetovalec krone tudi oba podpredsednika dr. Ribar in Fran Janković. Politika Narodnega kluba so istotako izjavili, da so pripravljeni vstopiti samo v koncentracijski kabinet.

STALIŠČE ČRNOGORCEV.

Zagreb, 9. oktobra. »Jutranji list« javlja, da je dal klub neopredeljenih poslancev iz Črne gore predsedniku parlamenta dr. Draži Pavloviču pismen odgovor, ki je identičen z odgovorom, ki ga je bil predsednik že prej dobil. Andrija Radović, bivši črnogorski ministar, je odpotoval iz Pariza; tudi on se zлага s stališčem svojih črnogorskih tovarišev.

SPOPADI MED ITALIJANI IN JUGOSLOVANI.

Curia, 7. oktobra. Švicarski listi javljajo, da se vrše neprestano borbo na dalmatinski obali med italijanskimi in jugoslovanskimi četami.

Curia, 7. oktobra. »Epoca« javlja, da so regularne jugoslovanske čete in dobrovolci zasedli pozicije na Snežniku. Poveljnik na Reki je zankazal protidrebe.

BODOČA ZVEZA MED POLJSKO IN RUSIJO.

Varšava, 7. septembra. General Djenik je priredil na čast poljski misiji, ki je prišla v Sebastopol banket, na katerem je imel velik govor, ki ga je končal z besedami: »Po dolgih letih nesporazumljenja, po grozotah svetovne vojne sta sklenila dva slovanska naroda na bojišču nerazdružljivo bratsko zvezo. Naši novi odnosi temelje na harmoniji skupnih interesov naših držav in na skupni obrambi proti zavezniškemu sovražniku. Iz vsega srca želi, da bi se naša pota nikdar več ne križala. Izrekam napitnico za vstajenje Poljske in za naše bodoče zavezništvo.«

Vesti LDU.

OSEBNE VESTI IZ BEOGRADA. LDU. Beograd, 8. oktobra. Jovan Jovanović, bivši poslanik v Londonu, se je vrnil v Beograd, kjer se bo stalno nastanil.

LDU. Beograd, 8. oktobra. Minjter za zunanje stvari dr. Trumbić je ozdravel.

ZVEZA Z ALBANIJO.

LDU. Solun, 8. oktobra. Grški časnik priobčujoče Reuterjevo brzojavko, da je neki srbski diplomat izjavil, da smatra srbsko-albansko zvezo za mogočo. Nekateri armavski prvaki so prosili mirovno konferenco v Parizu, da se Albanija zedinj s Srbijo.

Iznred sodišča.

K zgodovini prevrata. (Poglavje o goljufah.) Idealisti so pozdravljali v prevratu uresničenje svojih velikih sanj in težnji; praktični, razumni ljudje so naklonili gospodarske dobrine, ne

tudi zlikovci so z vsemi možnimi triki izrabili politično konjunkturo v svojo namene. Sodišča imajo sedaj mnogo posla z njimi. V Loku pri Mengšu je triumvirat: Vinko Sršen, Janez Bolte in Jože Dimic sklenil revizicijo konj. Dolgi Vinko se je obelbel v lepo »narednikovo« uniformo, opasal bajonet in hajdi z drugima tovarišema - vojakoma v sosedno občino. Vinko je drzno nastopal in dne 5. decembra 1918 izvalil od kmetov večje vsote denarja in enega konja pod pretezo, da je vojaška komisija. V vodiški občini na Gorenskem je Vinko pri kmetu Bilbanu izvalil 250 kron, ker je kmet brez listka pet konj prodal naprej. Isto so uprizorili pri Lavriču, kjer so vzeli enega 1000 K vrednega konja. Marija Rebolj jim je dala 150 K, ker ji je rekel narednik Vinko, da mora kazen plačati zato, ker so konji »brez listkov«. Vinko je dajal kmetom potrdila z napačnim podpisom, ter pristavil, da po »pečat« naj pridejo v Ljubljano. — Šele kmetica Marija Gubanc se je ojmala in naglala komisijo z »barabe mestne«. Odšli so tudi k županu, ta pa jih je ovdal orožnikom, ker se niso mogli legitimirati. Orožniki so jih pozneje aretirali. — Sodišče jim je sedaj preskrbelo hrano in stanovanje v svojem hotelu. Obsojeni so: Vinko Sršen na tri mesece in Jože Dimic na šest tednov težke ječe.

Društvene vesti in prireditve.

Zensko telovadno društvo v Ljubljani pozivlja vse one dame, katere so se že priglasile za damsko telovadbo, na sestanek v torek, dne 14. oktobra ob 1/2 7. zvečer v telovadnici v Mladiki.

Razne stvari.

• Mackensenov arhiv. LDU. Budimpešta, 8. oktobra. (DKU.) Rumunski tiskovni urad javlja, da so romunske oblasti našle arhiv generalnega feldmaršala Mackensena. Listine se tičejo vojnih operacij na zapadu in se bodo pregledale.

Aprovizacija.

† Gg. načelniki krušnih komisij se vabilo, da se zanesljivo udeležijo seje, ki se vrši v ponedeljek ob 5. popoldne v mestni posvetovalnici.

† Krušne komisije bodo uradovali v sredo, dne 15. oktobra 1919 ob 8. do 1/2 1. popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za premog. Način razdelitve izkaznic se objavi s posebnim razglasom.

† Izkaznice za premog. Na podstavi § 19 ukaza deželnega predsednika za Kranjsko z dne 9. oktobra 1917, št. 28.915 o uporabi premoga in drugega kuriva, odreja mestni magistrat sledeče: 1. Pravico do premogovnih izkaznic ima vsaka v krušnih okrajih mestne aprovizacije stanujoča stranka, katere zaloga ne znaša več kot 1000 kg premoga ali 5 kubičnih metrov drv. 2. Premožnejši sloji pa, ki si lahko kupijo drva, sploh ne dobe izkaznic za premog. 3. Izdajale se bodo dve vrsti izkaznic za premog, in sicer: a) rjave izkaznice za štedilnike, in b) bele izkaznice za peči; več kakor eno izkaznico za štedilnik in dve beli izkaznici za peči ne dobi nobena hišna stranka, četudi bi imela več kakor dve peči v svojem stanovanju. Pripadnikom hišne stranke pa se pristevajo tudi podnajemniki, ki stanujejo v istih prostorih skupno s hišno stranko, ako nimajo lastnega gospodarstva. Podnajemniki s lastnim gospodarstvom se smatrajo za samostojne stranke. 3. Obrtniki, zavodi, uradi-td. ne dobe teh izkaznic, temveč dobe na magistratu posebna nakazila za premog. 4. Izkaznice za premog so neprosljive listine. Pri izselitvi morajo stranke oddati vse svoje izkaznice za premog hišnemu gospodarju, ki jih mora takoj vročiti stranki, ki se nanovo naseli v izpraznjenem stanovanju. 5. Na vsak odrezek izkaznice za premog odpadajočo množino premoga, kakor tudi čas in način prodaje premoga določa in objavlja mestni magistrat. 6. Za izgubljene ali uničene izkaznice za premog se ne izda novih. 7. Prestopek tega razglašja bo kaznovalo politično okrajno oblastvo po § 18 gori navedenega ukaza z globo do 20.000 kron ali z zaporom do 6 mesecev, ako ni prestopok po obstoječih kazenskih zakonih strožje kaznovati. Ta razglas je veljaven z dnem krajevno običajne razglasitve.

Poizvedbe.

Lovska psica, rjave barve s kratkim repom se je našla v Zalogu št. 21. Ako se pospodar tekom šestih dni ne oglasi, se psica odda. 9975

Izgubila se je starinska zlata broša na sokolski veselici na Igu. Najditelj se prosi, da jo vrne proti nagradi na upravništvo »Slov. Naroda«. 9975

Kdor kaj vé o Janku Garvasu, učitelju iz Trsta, ki je služil kot enoletnik korp. pri 17. pešpolku, nazadnje je pisal meseca junija 1918 iz Tirolskega, naj blagovoli sporočiti Mariji Garvas, Glince 214 pri Ljubljani. Stroški se povrnejo. 10020

Oglase

za naš list sprejemajo tudi podružnice »Slovenskega Naroda« v Celju, Mariboru in Ptuj.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnica in tisk »Narodna tiskarna«.

Št. 15.998 — 1919.

9832

Razglas

glede uporabe električnega toka iz mestne elektrarne in plina iz mestne plinarne.

Mesto Ljubljana stoji pred znanim dejstvom, da bo zadostna preskrba občinstva s svečavo in premogom tekem prihodnje jeseni in zime izključena.

Zato je treba pravočasno uporabiti vsa sredstva, da ne bo v Ljubljani zavladala splošna tema.

Mestni magistrat mora uporabo elektrike in plina omejiti samo na najnujnejšo potrebo. Le tedaj bo mogoče mestni elektrarni in plinarni vzdržati redni obrat preko zime.

Javni uradi in pisarne, kakor tudi trgovine morajo omejiti svoj delavnik na čas dnevnih svetlobe, katero je treba docela izkoristiti.

Vsa ostala razsvetljava po gostilnah, kavarnah, delavnicah in zasebnih stanovanjih se mora omejiti do najnujnejše potrebe.

Te omejitve bo seveda mogoče doseči le s pomočjo strogih uradnih odredb in kazni, ker je znano, kako težko je prepričati posameznika, da bi žrtvoval v splošno korist del svojih udobnosti.

Občinski svet Ljubljanske je v svoji seji dne 16. septembra 1919 soglasno sklenil, da stopijo s 1. oktobrom letos v veljavo sledeče omejitve glede uporabe elektrike in plina iz mestnih podjetij:

1. V času od 1. oktobra 1919 do 31. marca 1920 se bode odlašal plin in elektrika za vse pisarniške prostore samo od 8 ure zjutraj do 3. ure popoldne — zato naj se po vseh javnih in zasebnih uradih razdelijo uradne ure na dnevni čas. Izven navedenega časa je vsaka uporaba plinove in električne luči v pisarniških prostorih in pritlikalnih preopovedana.

2. Solisti pouk naj se razdeli na dnevni čas. Uporabljajo naj se po možnosti opoldanske ure, da lahko odpade večerni pouk.

3. Trgovine in skladišča ne smejo uporabljati plinove in električne luči pred 8. uro zjutraj in od 1. do 31. oktobra ne po 5. uri popoldne;

4. 1. novembra do 28. februarja ne po 4. uri popoldne in 1. marca do 31. marca ne po 5. uri popoldne.

Izvrzete so le trgovine z živili, drogerije, lekarne in trafike; te smejo uporabljati omejeno razsvetljavo od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer.

4. Za delavnice, gostilne, kavarne in druge javne lokale naj se natančno določi pri posameznikih velikost in število luči. Za princip naj velja, da sme goriti največ polovica preje običajne razsvetljave. Ostala žarila naj se odstranijo.

5. Vsaka reklamna razsvetljava je prepovedana ravno tako, kakor sleherna luč v izložbenih oknih ali pred vhodi in okni javnih in drugih lokalov.

6. V hišnih vežah, na stopniščih in hodnikih so dovoljene le 10-svečne žarnice ali najmanjše plinove svetilke, goriti sme le polovica preje običajnih luči, in sicer najdalje do 9. ure zvečer. Zjutraj so te luči sploh prepovedane.

7. Za privatna stanovanja se naravnost določi, katero množino električnega toka sme stranka na dan porabiti v posameznih mesecih.

Za merilo naj velja poraba toka 25-svečne žarnice, ki sme goriti do 10. ure ponoči, odnosno kolikor se poprej ugasuje, toliko časa sme goriti zjutraj.

8. Za stanovanja do največ štirih stanovanjskih prostorov (vštevši kuhinjo), se dovolita dve žarnici po 25 sveč, za stanovanja z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa tri žarnice po 25 sveč.

Seveda se priporoča uporabljati manjše žarnice, katere potem lahko gorijo v večjem številu, oziroma dalj časa, ker porabijo manj električnega toka.

Izvedba predpisov pod točko 7.:

Od solnčnega zahoda do 10. ure zvečer je potrebna luč v posameznih mesecih:

oktober	142 ur	januar	161 ur
november	162 »	februar	125 »
december	175 »	marec	114 »

iz tega sledi:

a) da imajo stranke do štirih stanovanjskih prostorov pravico porabiti električnega toka na dan v mesecih:

oktober	257 vatov	januar	291 vatov
november	307 »	februar	250 »
december	316 »	marec	206 »

b) stranke z več kot štirimi stanovanjskimi prostori pa na dan po mesecih:

oktober	385 vatov	januar	436 vatov
november	454 »	februar	375 »
december	474 »	marec	309 »

Tako določena množina električnega toka je za vsako gospodarstvo

obilna dovolj. Dokaz temu, da toliko porabe v zasebnih stanovanjih tudi pred vojno ni doseglo niti polovica elektrarnskih odjemalcev.

Strankam, ki imajo podnajemnike, se izjemoma sme dovoliti za vsakega podnajemnika ena 25-svečna svetilka več. Podnajemniki se bodo upoštevali le tedaj, če jih stranka naznanja pisмено najkasneje do 15. oktobra 1919 ravateljstvu mestne elektrarne.

Kdor bi na kljub prepovedi v stanovanju prekoračil dovoljeno množino električnega toka, temu se zaračuna vsak več porabljen hektovat po desetkratni enotni ceni.

8. Električni monterji se smejo uporabljati od 1. oktobra do 31. marca izključno le pri dnevnih svetlobi, sicer se bo tok odklopil.

9. Uporaba električnih ventilatorjev, kuhalnikov, likalnikov in drugih električnih aparatov je v času od 1. oktobra do 31. marca vobče prepovedana. Zato naj se odklopijo. Izvrzete so le zdravniški aparati.

10. Poraba plina za obrtne namene je dovoljena le tedaj, če je drugačna kurjava nemogoča.

11. Poraba plina za kuhanje je dovoljena, toda le v skromnih mejah za manjša jedila, ne pa za kuhanje opoldanskega obroda. Množina za kuho dovoljenega plina se bo še določila.

12. Uporaba plinovitih peč, vodogrelcev in kopalnih peč s plinom je prepovedana, zato naj se vse take peči zapro in odklopijo.

13. Vsakemu, ki bi z lučjo ne štedil ali drugače teh predpisov ne upošteval (izvrzete točko 7.), zaračunal se bo ves tekot dotičnega meseca porabljeni plin ali električni tok po desetkratni normalni ceni.

V slučaju nelastljivosti tekot treh dni se dodaja plina, oziroma elektrike ustavi.

Po trikratni kazni se elektrika ali plin sploh trajno odklopi.

14. Naprava novih instalacij za plin ali elektriko se načeloma prepoveduje, dovoliti se sme le v posebno nujnih slučajih.

15. Mestni magistrat opozarja vse merodajne oblasti in korporacije, da upoštevajo te predpise v kolikor se tičejo javnih uradov, solskih prostorov, zapiranja prodajalnic, skladišč in delavnic, — ker je treba dati dober vzgled ostalemu občinstvu.

16. Zlasti se pozivljajo tudi vojaške oblasti, da se prilagodijo tem splošnim odredbam, ker to zahtevajo ne le javni, temveč tudi vojaški interesi.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 16. septembra 1919.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

Blagajničarka za kavarano se sprejme. Zglasiti se je pri restavraciji „Narodni dom“. 10043

Plemenška kobila, jepa, 6 letna — na j. 1. 10066

Solicitatorija, ki je v vseh agendah „dobro izveščen“, išče dr. Alojzij Bratkovič, odvetnik v Slovenjgradcu. Plača po dogovoru. 10025

Motorno kolo Wanderer na 2 cilindra, dobro ohranjeno, se proda. I. Rozman, Ljubljana, Florjanska ulica 24. 9962

Bencinmotor 4 HP, se takoj proda. Poisnili v Anončni eksped. Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3. 10.45

Kupim več metrov konopnatega pasu (Aufzuggurt) 10—12 cm širokega in sod za gnojnico in sesalke (pumpo). Ivan Kuralt, valjni mlin. Domžale. 10026

Dve železni peči s trajnim ognjem (Dauerbrandöfen), „Phöbus“ sta na prodaj. Sv. Jakoba trg št. 2 (Virant, pri šolskem slugi). Ravno tam tudi ena navadna železna peč. 10050

Absolventinja trg. tečaja, zmožna knjiž. govodstva, slovenske in nemške stenografije, korespondence in strojeopisa, želi primerne službe. Cenjene ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod „Absolventinja/10038“. 10038

Brezplačno dam sobo event. meblirano, kuhinjo in razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ceno se prodaja damski plašč. Ogl. da se pri Ivan Kreču Dunajska cesta, dvorišče II. 10042

Naprodaj je klavir. Naslov pri uprav. „Slov. Naroda“. 10036

Skoro nov bicikel se proda. Kje. „Slovenskega Naroda“. 10037

Med in vosek kupuje v vsaki množini družba „Sad“ preje. Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 10048

Traži se za novembra magistra ili lekarnu u Dalmaciji. Ponude sa opisom dosadašnje prakse poslati na uprav. „Slov. Naroda“ pod „magister/9978“. 9988

Ceno se prodaja skoro nov kostum za deklico 12—14 let ter damski in moški trd klubok. Poizve se v upravnistvu „Slovenskega Naroda“ 10021

Bančni ravnatelj išče za 15. l. sina, zelo mirnega dijaka trgovske šole, sobo z dobro hrano in vso oskrbo v boljši družini. Cenjene ponudbe pod „Bančni ravnatelj/10024“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 10024

Lepo letošnje brinje črne popolnoma dozorele, se dobi v vsaki množini pri tvrkji Mihaili Orahovi, Višnjagora. Istotam se kupi ovejča vojna po najvišji dnevni ceni. 10047

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Ženitna ponudba! Iščem trgovsko izobražene gospoda 30—40 let starega v zakon, tud brez premoženja. Bodočnost zasigurana. Le resne ponudbe pod „Značaj in sreča/10058“ na uprav. Slovenskega Naroda

Iščem primeren lokal za trgovino v razsvetljavo boljši gospoj brez otrok, ki bi mi pospravljala sobo in kuhala. Prednost imajo begunke. Adresa pri upravi Naroda. 10050

Traži se jedna dobra kuharica za boljšo kučo v Osijeku, sa nastopom odmah, plača 150—180 K s celotno opskibo. — Ponude i prepis svjedodba nekda se šalju na gđu Stefaniju pri Bartholomeju v Osijeku 3., Zmaj Jovina ulica br. 22, Slavonija. 10027

Sproten železninar, dober poznavatelj kalikulant in korespondent, se išče za veletrgovno železnine. V ponudbah je navesti dosedanje službovanje in plačilne zahtevke ter jih nasloviti na „Merkur“ Peter Majdič v Celju. 10032

Pravički, mladiči, 7 tednov stari, leni se pri Ivan Kreču Dunajska cesta, dvorišče II. 10042

Leveno barako kupim po najvišji ceni. Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“. 9946

Suha trda drva v polnih dobavi vsako množino in dostavlja na dom trgovina z lesom A. RESCHITZ. Dvorski trg št. 111. 9964

Vzgojiteljica, majša, energična. 1566 nudim na upr. „Slov. Naroda“ pod „Vzgojiteljica/9988“. 9988

Prikojrovalac za možko krojaštvo sa industriji Kunc & Matek, Ljubljana. Gosposka ulica 7. 9991

Iščem službo plačilnega natakarja, najraje na kolodvoru izven Ljubljane. Pismene ponudbe pod „Kavčija“ na upravništvo „Slov. Naroda“. 9965

Deklica za sve traži se. Ponude s prepisom svjedodbi i naznakom zahteva plače na dr. R. Stebenscheina, odvetnika u Zagrebu. 9982

Silvilje možkega perila dobe trajno delo v trgovini perila. Red. Šarc, Ljubljana, Selenburgova ulica 5. 9976

Dve gospodični za trgovino ročnih del. Predstaviti se je do 10. dne 8.—10. in od 12.—2. v stanovanju Černe, Miklošičeva 6., desno III nadst. 10015

Lokal za trgovino z usnjem se išče v mestu ali trgu za takoj. Prijazne ponudbe na upravništvo lista pod šifro „Lokal za usnje/9999“. 9999

Tesariji sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. Anton Stelner, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jersova ulica št. 13. 4844

Trgovsko službo išče gospod, star 20 let, z gimn. matur., rezer. ni častnik, absolvent trgovske tečaja (s spricvalom). Vešč strojenstva. Ponudbe na uprav. lista pod „Trgovac/333/9993“. 9993

Tražim dve služavke koje znadu kušati, vat, krave musti i lebac mešati. Mesečna je plata od 100—120 K, u službu sturiti mogu odmah. Neka se pismom jave na adresu Dušan Natotšević, Novi Slankamen. (Srem). 9989

Ortopedicne čevlje ter čevlje za vsa kovrsto bolne noge dobavlja spec. alna trgovina Walter, Gracoe, (Graz) Leonhardstr. 49. Največja zaloga vsakovrstnih vlog za ploščate in neenake noge tudi po mod-lu in zdravniški naredbi. 9649

1000 K nagrade in svoje sedanje stanovanje, obstoječe iz 2 sob, predsoho in kuhinje ter pritlikline, z elektr. razsvetljavo, vodo etc. onemu, ki mi preskrbi stanovanje s 3 ali več sobami, kuhinjo in pritliklinami v mestu ali na periferiji mesta. Sedanje stanovanje imam ob Zaloški cesti tik e sine železnice. Ponudbe pod „Sola 10040“ na upravo St. Nar. 10040

Resna ženitna ponudba. Mlad fant, iz- že s svojo koncesijo, 31 let star, z večjo vsoto denarja, se želi seznaniti z gospodično ali vdovo približno iste starosti, ki izvršuje že obrt. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, ki se vrne, do konca tega meseca pod „Triglav“ na pošto ležeče Ljubljana, glavna pošta. Tajnost zajamčena. 10028

RADIUM katerega je izumela soproga znamenitega francoskega profesorja CURIE, deluje čudno na človeško zdravje, posebno pa v živčnih boleznih, revmatizmu itd. (Opozorjamo na id-trižnji oglaš). 10022

KROMPIR prodaja po najnižji ceni Ivan R. nov, trgovec v Stožičah 51, p. Jezica. Naročila se sprejemajo listotam. Nar. krompir v petek in s. zavzem kolodvoru in se prinesejo s seboj. 10018

Proda se no ugodni ceni ledna omara in nekaj pohištva v kantini vojašnice Kralja Petra I. 10013

Proda se lepa, malo rabljena salonska obleka, predvojno blago. Naslov v upravništvo „Slovenskega Naroda“. 9988

1 vagon konjskega sena, prešanega, se kupi takoj franko postaja Vižmarje. Ponudbe na poštini predal 141. 10007

Vsako množino konjske žime kupuje M. Mihelič, Selenburgova ulica, Ljubljana. 10014

Vreče iz jute rabljene, u veoma dobrom stanju, za brašno, žito, si menje i line svrhe prodaje firma Pavao Weiss ulica 21, Zagreb. 9785

Stanovanje z eno veliko sobo in veliko kuhinjo se zamenja v Kopališki ulici z istotakim ali večjim v mestu. Več se izve pri modistki Ivani Siler, Kongresni trg 6. 9911

Kupi se i ali več vagonov lepih, suhih bukavih desk, 20 mm debelosti. Ponudbe na tovarno stolov, Zgornje Gamelne nad Ljublj. no. 10006

Hiša v Ljubljani, na mirnem prostoru in nekal pohištva in vrtom. se v svrhu event. selitve prod. Kupna cena okoli 800 000 K. Naslov pri upr. St. Nar. 9990

Lena industrija za cementne izdelke in ena lepa gostilna v lenem mestu na Štajerskem na prodaj. Dopsi pod „Najno 9985“ na upr. St. Nar. 9985

Spretna sobarica ne nad 25 let, pri- kupne zunanosti, ki zna šivati in likati, se išče k finejši rodbini. Oglasi nai se med 2. in 3. uro popoldne: Miklošičeva cesta 18. 2. nadstropje. 9953

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Ohratno ravnanje južne železnice „gradbeni oddelok“
sprejme nekaj 10019

pomožnih prog. nadziralcev.

Pogoj za sprejem je dovršena stavbna obrtna žola.

Ribje olje

je priznana najboljša sredstvo zoper slabokrvnost, pospešuje tek in čisti kri. Dobi se in razpošilja po pošti drogerija

„SANITAS“, Celje,
Kolodvorska ulica št. 5.

Dr. med. Klara Kukovec

strok. zdravnica za ženske in otroške bolezni (preje v Trstu)
je otvorila prakso

v Mariboru, Gosposka ulica 2
ordinira od 8.—9. dop. in od 2.—3. pop.

Nič ne ponujamo

in nič ne anonsiramo, ker dobro blago se
samo prodaja, mi kupimo le vsako množino

LANENEGA SEMENA, prazne olinaste sode, in dobre jutaste vreče.

ZABRET & KOMP., tovarna olja in
firneža v Britofu pri Kranju. 9786

„Savinja“

društvo lesnih trgovcev in industrijcev v Celju
kupi vsako množino rezanega in okroglega mehkega ka-
kor tudi kostanjevega lesa ter bukovih drv. Tozadevne
ponudbe z navedbo cen prosimo na naslov: „SAVINJA“,
Kapucinska ulica 5, I. nadst. ali poštini predal števil. 1.

Nepremočljivi dežni plašči

iz la švicarske gume, dokler traja zaloga. —
Velika izbira manufakturnega ter tu- in ino-
zemskega modnega blaga, bogata zaloga
oblek lastnega izdelka po najnovejših krojih,
srajc barvanih in belih, ovratnikov, samovez-
nic, športnic čepic itd. v I. kranjski razpošiljalnici

SCHWAB & BIZJAK, Ljubljana,

Dvorski trg 3. — pod Narodno kavarno.
LASTNI MODNI ATELIJE.

Baterije zarnice vseh tipov
elektrotehni predmeti
Gen. rep. za kraljestvo SHS
Janko Pogacar Ljubljana Mestni trg 25

WESTINGHOUSE
WATT
KREMENEZKY
METAX
EXPORT&IMPORT
ELEKTROTEHNIKA-TEHNIKA

Proda se njiva

v Kamniku na Grabnu v izmeri 1 ha 20 a 80 m² na odmerjene kose ali cela
skupaj najboljšemu ponudniku. Kdor želi kupiti, naj se oglasi v nedeljo, dne
12. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne
na licu mesta, kjer bo zastopnik sprejemal ponudbe pod pogoji, ki se bodo
ponudnikom naznanili. Vsak ponudnik mora položiti 10% ponujene svote kot
varščino, ki velja za aro, če se ponudba sprejme. 10029
Pojasnila daje notarska pisarna v Kamniku.

ING. ARTUR ZEISEL

Precizijski stroji za obdelovanje železa in kovin.
Dunaj (Wien) IX., Spittelauerlände 7, telefon št. 23617.

Dobavljam točno in ceno moderne

strojnica za železo
revolverske strojnica
avtomate
skobelnice (traze)
vrtalnica
stroje za oblanje
shapingne stroje

prizvovalnice (Stossmaschine)
vrtalnica vijakov
krošne brusilnice
brusilnice za orodje
stiskalnica
žage
stroje za obdelovanje pločevine.

Dalje orodje in dvigala.

Traži se

ravnatelj

šumskog poduzeća

tehniko i komercijalno potpuno spremam. Nastup službe što prije.
Obložene ponude na

Hrvatsku Zemaljsku banku d. d. podružnicu u Crikvenici.

Dvostavno in ameriško knjigovodstvo

Sestavlil V. Krottmayer, slovensko izdajo
priredil profesor M. Dolenc — Založnik
ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT V MARIBORU.

Prva moderna slovenska učna knjiga za knjigovodstvo

neizogibno potrebna za trgovske šole in
samouk, zelo važna za trgovce, tovar-
narje, obrtnike itd. — Cena 8 kron.

Ravnokar izšla. Dobiva se v vseh knjigarnah in v
Zasebnem učilišču Legat v Mariboru, Vetrinjska ulica 17, I. nastr.

Čar idealne lepote!

Lepa žena ima neopisno moč, nepremagljivo čarobno, to
trdijo znanstveniki, pesniki.

Krema Zoraida! Najdovršenejšo sredstvo moderne kozmetike za dosego
idealne, mikavne lepote. To divno polepšalo je se-
stavljeno po receptu božanstvene orijentalke Zoraida, zvezde turškega harema
bivšega Abdul Hamida, iz čistega rastlinskega soka, meda, citronovega soka, s
čimer prekaša vse umetne škodljive dosežanje proizvede. Velika doza bruto
1/2 kg K 30.—

Ifigenia pasta-milo. Dosedaj nedosežno. Tega čudotvornega mila
ne priporočam samo onim, ki rabijo kremo
Zoraida, marveč vsem osebam, moškim in ženskam, ki imajo nežno občutljivo
kožo. To milo dela naravnost čudeže, ker ne varuje samo nežne polti, marveč
polepšava tudi naravnost čarobno obraz in odstranja v najkrajšem času lišaje in
razpoke kože. Te divne paste ne bi smelo manjkati v nobeni hiši. Ko razmazate
male količine na dlani, se močno peni s fino mlečno peno. Kraljice lepote, pa
tudi angeljska lepota zasvetili v krepkejšem sijaju čarobe in razcveta. K 20.—

Rožni sok. Razven Zoraida in paste se priporoča bledolice osebam
Rožni sok, popolnoma neškodljivo rdečilo za obraz in ustnice.
Z uporabo Rožnega soka postane obraz nežno rožnat kakor plamen jutranje zore,
a ustnice zarde jasno kakor škrlat. Cena večje steklenice K 6.—

Amerikanski Hair Petrol. Čistjši proizvod, svedra kemično prire-
jenega petrola. Izum dr. P. Williamsa iz Newyorka. Po točni uporabi dobe
lasje takoj lep sijaj, svilno mehkočo, bujno rast. Ako želite preprečiti naglo
izpadanje las, naročite pravočasno 1 steklenico petrola dr. Williamsa in tako
rešite svoj ponos, svoje lase. (Cena steklenice 250 gr K 18.—).

Saj pesnik ne poje zastoj:

„Lasje moji so ko svila gosta,
Bolj ko popek so rdeča usta
In obraz ko rožica in mleko.“

Te štiri stvari so najnaravnejši izdelek za ohranitev trajne in dosego
čarobne lepote.

Navodila in opisani izdelek pošilja

„URANUS“-PARFUMERIJA.

I. Kosmetiška parfumerija, Ljubljana, Mestni trg 11.

Parilnik „ALFA“

za parjenje živinske krme, priprave za kuhanje
žganja in kuhanje porila, je med vsemi parilniki
najboljši.

Parilnike vseh velikosti od 50 do 350 litr. v
podinkani in črni izpoljavi imamo na razpolago
ter z istimi kupcem lahko takoj postrežemo.
Prekupčevalci se iščejo in dobijo na dnevne cene
primeren popust. 9998

Čenik na željo zastoj.

Delniška družba Alfa Separator
na Dunaju XII., Wienerbergstr. 31.

Zamena hiše.

Spreten stavbni klepar bi rad zamenjal
s hišo, kjer bi mogel izvrševati svojo
obrt, svojo davka prosto hišo v XIII.
okraju na Dunaju.

Dopisi pod „Zukunft 22.937“ na
Schalek, Dunaj, (Wien), I.
Wollzeile 11. 10030

BORAKS

v kosih za obrtnike je došel. Naroči se
pri drogeriji

„Sanitas“ Celje.

Razpošiljam v vagonih

trešana jabolka za sadjevec

in namizna jabolka. — Cene nizke, dobava takoj

Veletrgovina Franc Oset, Vransko pri Celju. . .

Razpisuje se služba

10031

občinskega tajnika

v trgu Labod, Koroško. primerna za kakega vpokojenca (pen-
zionista). Zmožen mora biti popolnoma slovenskega in nemškega
jezika ter voditi sam vse pisarniške posle in uradovanje. Urado-
vanje je dnevno. Nastop lahko takoj! Prošnje je vlagati z na-
vedbo plače na gerentstvo v Labodu, Koroško.

Gerentstvo v Labodu, gerent: OSRAJNIK.

TRG. SOTRUDNIK

detajist, popolnoma izvešan manufakturne stroke s prima
referencami se takoj sprejme kot prva moč v manufakturno in
modno trgovino R. Stermecki, Celje. V ponudbi se želi nave-
dono kje in kako dolgo dosedanje službovanje in željeno plačo.

Preskrbite se s krompirjem

dokler je prilika in ugodna cena in dokler traja zaloga v skladišču
„Balkan“, kjer ga prodaja trdka Paternost & Remle na cele
vreče, ki se imajo prinesiti s seboj. Kdor rabi cel vagon naj se
obrne direktno na imenovano trdka. 10046

Dobavljam točno brez izvoznice:

300 ton za kuhanje pripravljenih juh
v obliki kock po 50 gramov,

100 ton kock za govejo juho,
prva znamka,

300.000 škatelj sardel in anjoviske
paste najboljša kakovosti
in druga živila. 10035

Ponudbe: R. Gründler, Linz a. d. Donau, Avstrija.
Brzjavke: Gründler, Linzdonau.

Štev. 2163.

9871

Razglas.

Mestno županstvo v Kranju razpisuje

službo tretjega redarja

katero se lahko takoj nastopi. Plača do dogovora. Prošnje oprem-
ljene z dokazili dosedanjega službovanja, je vložiti do 20. okto-
bra 1919 pri podpisnem županstvu.

Mestno županstvo v Kranju,

dne 2. oktobra 1919.

Zupan: F. Polak, s. r.

MUŠKO RUBLJE

razne vrste košulja, gača,
nočnih košulja i mekanih
ogrlica nudja trgovcima
samo na veliko 9673

DOMAČA TVORNICA RUBLJA D. D.

Zagreb, Jelačićev trg 2, II. k.

Naručbe pouzrečim izvr-
šuju se kretom pošte.